

DEBRECZENI FÜGGETLEN UJSÁG

ELŐFIZETÉSI ÁR: HELYBEN: EGY ÓRA 1 KORONA, NEGYEDÉVRE 3 KORONA, VIDÉKEN: EGY ÓRA 1 KORONA 50 FILLÉR, NEGYEDÉVRE 4 KORONA 50 FILLÉR

PÁRTOKTÓL FÜGGETLEN
POLITIKAI NAPILAP

FELELŐS SZERKESZTŐ: DR. HEGEDŰS LORÁNT
KIADÓTULAJDONOSOK: HOFFMANN ÉS KRONOVITZ
SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL: PIAC-UTCA 49

A kétségbeesett bizalmatlanság

Debrecen, szeptember 27.

Valami vad kétségbeeséssel veti rá magát az ellenzéki tüzes ifjancok egynemelyike arra a kérdésre, hogy Hajdúvármegye bizalmatlanságot szavazzon a kormánynak és Tisza István grófnak. Ismerjük az ebmerkéket, akik e bizalmatlansági indítvány mögött mozgolódnak és ismerjük az ambíciókat, amelyek ezeket a tüzesre festett kis figurákat mozgatják. És velünk együtt azok, akik látják ezt a szertelen ambíciótól mozgatott, a szereplés viszketegtől ugráló alakokat, mosolyogni vagyunk kénytelenek rajtuk. Mert hiszen mindig neveltség, amikor a vurstli bábszínházában föltolakszik a haragvó, vörösre festett kis pojáca s hatalmas nem neki való doronggal piüfföli a másik pojácát, miközben kölcsönként hangon dörög, vagy sipítózik rettenetes fenyegetéseket.

A bábszínháznál nevetnünk kell ezen az ismert komédián s mikor föltűnik egy ilyen közéleti pojáca, először elmosolyodunk. Csak azután ugrik ráncokba homlokunk, amikor ez a vásári komédia komoly, ünnepies helyekre vonul be és kikeresi például Hajdúvármegye közgyűlési termét, hogy önmaga öröme is eljátsza az is-

mert komédiát s hogy a naiv lelkek percnyi elcsodálkozásában örömet lelje.

Megint ilyen komédia készül Hajdúvármegye közgyűlési termében. És mert a komédiás-trupp látja, hogy a közönség nagyrésze, legnagyobb része megunta már a dolgot, kétségbeesetten kapkod mindenhez, hogy még egyszer becsődítse magához a publikumot, az ő jó, hálás publikumát. A vurstliban nemzetiszinbe öltözik a paprikajancsi, itt hazafias buval, honmentéssel csinál reklámot. És mert tudja, érzi, hogy ideje lejárt, komédiája unott, káromkodik s fogait vicsorgatva káromolja azokat, akik nem szegődnek azok közé, akiktől tapsot lehet tányérozni.

Pedig hiába! Ma már azok vannak többségben, akik a becsületes, hazafias munka mellé szegődtek, akik nem érnek rá paprikajancsis előadásokhoz publikumnak odaállani.

Bizony ezek vannak többen. Csak össze kell állaniok, össze kell fogniak s le kell püsszegniök azt a rossz komédiást, aki még mindig bizalmatlansági komédiákkal szerez magának örömet.

Nemcsak a hazug hazafiaskodás tud buzogni állekesedéssel. A munka, a komolyság, a tisztességes dolgozni akarás is tud lobogó lángokat gyujtani szivekben. És most itt az ideje annak, hogy lobogjon föl ez a tűz minden becsületesen érző szív-

ben és engedje meg azt a komédiás truppot paprikajancsistól, amelynek minden célja negyedórás szerepléssel néhány burgonyafőzelékbe való babérlevelet összeragadozni azoktól, akik méltónak találják őket erre.

Végét kell szakítani ennek a komédiának.

Nem igaz az, hogy hazafiak azok, akik a megyegyűlés termében hazafias frázisokat puffogatnak el Tisza István és a kormány ellen. Nem ők a hazafiak. Hanem azok, akik becsületes, csöndes munkával dolgoznak, erősödnek maguk, erősítik ezt a vármegyét és erősítik ezt a hazát. És hívják bárkinek azt a miniszterelnököt, legyenek bárkicsodák is a kormány tagjai, ha munkálkodnak becsületesen, eredményesen, ezek támogatása, a velük való együtt dolgozás ennek az országnak érdekében: ez a hazafiság, ez a kötelesség.

És a törvényeknek, az intézkedéseknek egész sora tanuskodik amellet, hogy a kormány becsületes, erős akarással cselekszik az ország boldogsága érdekében, nem a forradalom véres, rémes eszközeivel dolgozik, hanem lépésről lépésre halad, s egyik téglát a másik után építi be az állam épületébe.

Ezt tudja mindenki, elismeri mindenki, aki gondolkozik, aki nyitott szemmel néz és lát s akit nem ragadnak el önös szerep-

LEGJOBB FÉRFI FEHÉRNEMŰEK FEKETÉNÉL

A jámbor Klenovszkyné.

Irta: Barta Lajos.

Klenovszkyné a legteltesebb mértékben birt azzal a tulajdonsággal, hogy minden erkölcsi problémáját a maga megnyugvására intézze el. Klenovszkynét tehát joggal lehet boldog asszonynak nevezni. Mert nem boldog-e az, akinek mindig megvan a lelki békéje, még a legnagyobb csapások után is? Klenovszkyné ezt a harmóniát, mely mint valami nyájas tájkép pihent a lelkében — a nagy jámborságának köszönhetette. Klenovszkyné nagyon-nagyon istenfő volt; tisztelte az istent, szolgálta, a papokat, a templomot és a szenteket. Intelligens asszonynak volt mondható: elég előkelő állami tisztviselő leánya volt, négy polgárit, felsőbbleányiskolát végzett, állandóan egy francia kisasszony volt leánykorában mellette, a családban volt egy rendfőnök, egy tanár, egy szobrász; leánykorában és amióta férjhezment, azóta is nagyobb utakat tett: egyszer nagyon intelligens, művelt urinő volt.

Klenovszkyné férje szintén magasállású állami hivatalnok volt és egy nagy állami in-

tézmény élén állt a vidéken. Ez az intézmény közel feküdt egy városhoz, melynek világhírű románstíliú dómja, püspöksége és sok papja volt. Ezek a körülmények megerősítették Klenovszkynét jámborságában és hozzájárultak ahhoz, hogy mindig biztosíthassa lelkének egyensúlyát, mely vallásos alapon állt. Klenovszkynét mindig vallásosan nevelték, a vallásosság családi hagyomány volt náluk, azonkívül is jótékonyan befolyásolta ezt a hajlandóságot a rendfőnök rokon. Mint-hogy az állami intézmény közel feküdt egy városhoz, Klenovszkyék — a férjet az igazgatói cím illette meg — elég élénk társadalmi életet is éltek.

Klenovszkyné ennek dacára sokat unatkozott a telepen és bár fogatiukon naponta behajtatott, ha kétszer nem, hát legalább egyszer a városba, mégsem tudta volna elviselni öregező és pedáns férjét, aki bár nagyon intelligens, tanult és világlátott ember volt, szakmáján kívüli dolgokról egyáltalán nem tudott beszélni. Az ilyen embert nem esoda, ha hamar megun egy élvezetvágyó urinő. Élvezet! — ezt a szót Klenovszkynét illetőleg nem úgy kell érteni, hogy ez az előkelő és

intelligens asszony nyíltan mert volna rajongani a szerelemért, vagy a mulatozásért, amit a kacérkodás nyújt. Ugy szeretett magának élvezetet szerezni, hogy annak a külső látzata jámbor polgári tónus legyen. A szereplését egészen szalon-modorban fogadta, de aztán már alkalomadtán nem mindig maradt következetes ehhez a modorhoz! Voltak mulatságok, bankettek, estélyek, nagyon jámboran szabadkozott olyankor a pezsgő ellen, de lassankint, a föltűnést kijátszva annvit ivott, hogy a szeme és a vére szikrázott.

Neki erre a módszerre szüksége volt és a tökéletesség is vitte. Ez a sziniátság elborította és jellemezte életének minden kis és nagy megnyilvánulását. Azért kellett neki ez, mert, mint jámbor asszony, mindig kereste az istennel való összhangot. Lelkében olyan finom megérzőképesség fejlődött ki, mely azonnal tájékoztatta őt abban a tekintetben, hogy harmóniában van-e a mindenség urával? Vallásos nevelése és egyénisége alapján ilyen magasfokú fejlődöttsége nem is volt csodálatos. Már első gyermekkorától kezdve hozzászoktatták ahhoz, hogy az istennel egyszerűen elszámolási viszonyba lehet lépni. Az

Megérkeztek az őszi férfi divatujdonságok,

melyből a legelegánsabb uröltönyök, felöltők, és átmeneti kabátokat készítek és készítem a legelegánsabb alkalmi ruhákat, u. m.: zsakét-, smoking- és szalonöltönyöket, ur emberek részére viselő magyar öltönyöket, bármely korszakbeli díszmagyarruhákat, továbbá vasuti és katonai egyenruhákat.

Ugy tényleges, mint tartalékos tiszték és egyéves önkéntesek szabályszerűen, de a legelegánsabb kivitelben szereltetnek fel.

Prelovsky Andrásnál
Debreczen, Kossuth-u. 4-

magyar közönség figyelmét Bosznia és Herzegovina meglátogatására és megismerésére. Bámulatos természeti szépségekkel megáldott föld az, melyen előzékeny hatóságok és jóindulatu nép teszik élvezetessé a tartózkodást. Magyar embernek különösen kellemes lesz tapasztalni, hogy magyar szóval végig mehet az egész országon, nemcsak a bevándorolt magyarok és a katonák beszélnek magyarul, hanem sokszor egy-egy kicsit a benszüllöttek is. Azután a magyaroknak sehol a világon nincsenek rokonaik és jó barátai. Itt a muzulmán bosnyák faj baráti indulattal viselkedik irántunk, igyekezzünk őket megismerni és velük mindkettőnk hasznára minél szorosabb összeköttetésbe lépni.

Ujfalussy Dezső dr. Szabolcs megye főispánja

Debreczeni táblabíróból főispán

A hivatalos lap mai száma közli, hogy a király Ujfalussy Dezső dr. debreceni táblabíró Szabolcs vármegye főispánjává nevezte ki. Az idevonatkozó dekrétum a következő alakban adja ezt tudomásul:

Magyar belügyminiszterem előterjesztésére dr. Ujfalussy Dezső debreceni ítélőtáblai bírót Szabolcs vármegye főispánjává kinevezem.

Kelt Bad-Ischlben, 1913. évi szeptember hó 4-én.

FERENCZ JÓZSEF s. k.
Sándor János s. k.

A kinevezés városszerte őszinte örömet keltett, mert Ujfalussy Dezső dr. nemcsak kiváló, nagy tudású és képzett bíró, de szimpátiikus, megnyerő modoru, élénk társadalmi életet is élő egyén volt, akit ennek a városnak legszelebb rétegei ismertek és becsültek. A diszes méltóságra történt kinevezés tehát a legszerencsésebb, mert az új főispánban egyesülnek egy a kvalifikációnális, mint a ki-

szenvedélyes órákat, amelyeket a kedvese lakásán töltött.

Az évek multak és a jámbor Klenovszkyné megdöbbenve tapasztalta, hogy a lelkében valami fájdalmas és mardosó ür kezd támadni. És mintha ez az ür onnan támadt volna, mert a bűnnek lajstroma sokkal hosszabb volt, mint az erényes szolgáltatásoké: mint ahogyan a sánta ember, ha az én lábára áll, nem érzi a másikkal a földet. Ilven sántán állt a lelkében a mennyei könyvelésnek ott visszatükröződő két rubrikája; a kurtább rubrika alatti ür, az volt az a fájó hiány, mely tönkretévéssel fenyegette lelkének minden próbákon keresztül megtartott egyensúlyát. Szünet nélkül vizsgálta magát és elméje megint megvilágosodott egy mély gondolattól: erényes szolgáltatásainak, jámbor cselekedeteinek száma és értéke nem lett kisebb, de már öregebb lett és arcán a pirosító nem bírta pótolni azt a szenvedélyes, fiatal hevet, mely azelőtt imádságait és bűnbánatait keresztültüzesítette. Pedig ha ez az ür lelkében tovább nő, katasztrófa fenyegeti: a mardosásnak fog áldozatul esni. A jámbor léleknek az istenre való tekintettel is frissen és harmónikusán kell megtartania magát az égi élet számára!

Áldozatra gondolt, melyet kiegyenlítésül hozni kell az égnek. Ez az áldozat olyan közzelfekvő volt: fia, aki ekkor tette le az érettségét, a rendfőnök nagybácsi nevelése alatt nagy hajlandósággal birtt ugyanis a transzcendentális életre: papnak fogja adni a fiát! Is-

tüntető méltósággal járó reprezentabilis erők. Mint szabolcs vármegyei földbirtokos, régtől fogva tagja a vármegye törvényhatóságának, melynek minden szervét és vezető emberét ismeri s így könnyen hidalja át azokat a távollásokat, melyek a debreceni kir. tábla bírói székéből a szabolcsi főispáni méltóságig vezettek. Szeretreméltó egyénisége pedig meg fogja találni az utat, hogy a vármegye közérzetében szimpátiákat teremtsen a főispáni szék tekintélyével szemben. Ami annál könnyebben sikerül Ujfalussy Dezső dr. nak, mert úgy ő, mint családja szabolcsi lévén, már is nagy körű ismeretség és barátság segítik elő utját és támogatják felelősségteljes pozíciójában.

Az új főispán még alig 44 éves, előkelő megjelenésű, szimpatikus arcu, daliás férfiú, aki valósággal megfutotta karrierjét. 1869-ben született Nyírmihálydiban. Közép és felső iskoláit Debrecenben végezte, részint a kollégiumban, majd az itteni jogakadémián. — 1892-ben, 23 éves korában a nagykarolyi járásbírósként kezdte bírósági gyakorlatát, ahonnan 1896-ban Zilahra albiróvá neveztek ki. 1902-ben törvényszéki bíróvá avansált s ilyen minőségben Máramaroszigeten és Szatmáron működött. 1908. novemberében nevezték ki Debrecenbe elnöki titkárnak, majd két év után, 1910. májusában a debreceni kir. ítélőtábla bírójává lett.

A „Debreczeni Független Újság” munkatársa fölkereste az új főispánt, aki kinevezéséről és beiktatásáról a következőket mondotta:

— A kinevezés folyamata nem mai keletű. Már a munkapárt megalakulása alkalmával szó volt szabolcsi főispánná küldetéséről, ám akkor még nem szívesen hagytam volna el a bíróságot. Hogy Vay Tibor gróf beadta lemondását, ismételten felajánlották a főispánságot, melyre a királyi kegy most ki is nevezett.

— Mikor vonul be méltóságod a vármegyére?

tennek ajánlja őt fel. Vézna természetével, fátyolos szemével, misztikus lelkületével úgy sem való a küzdelmes, verekedős életre! A fiú tehát belépett noviciusnak a nagybácsi rendjébe és a jámbor Klenovszkyné nem érezte többé lelkében a sántaságot, az irt, a mardosást, melyek már-már megzavarták imádságait is. Amely napon pedig a fia pár hónap multán agyonlőtte magát, mert zárkózott fiatalessága agyonörölte idegeit, egészen világosan látta: az isten magához vette őt, mert kívánatos volt előtte ez az ifjú lélek. Az isteni kegynek ez a határozott megnyilvánulása végleg eloszlatozt lelkéből minden aggodalmat a maga égi főkönyvét illetőleg.

Csak még egyszer zavarta föl a jámbor asszony benső világát a lelkiismeret és a bűntudat vihara. Akkor volt az, amikor Mátray kíméletlenül szemére hányta, hogy nyolc év alatt teljesen kihasználta, falánk és telhetetlen érzékiségével egészen tönkretette őt és lehetetlenné tette számára, hogy valaha nyugalmas családi otthonban keressen a szenvedélyes, pazarló évek után békét és boldogságot. A jámbor Klenovszkynénak ekkor nagyon nehéz napjai voltak, se az imádság, se a templomi ajándékok nem adtak neki nyugalmat. Ugy látszik, most csakugyan fölborul bámulatos lelkének csodálatos harmóniája. De az ég megint megvilágosította elméjét, megtalálta a feleletet arra, hogy mivel kell Mátray tönkretett életét a maga számláján kiegyenlíteni: férjhez adta hozzá a leányát.

— Azt hiszem, október 21-én lesz a beiktatás. Addig hazamegyek Mihálydiba, a honnan többször belátogatok Nyiregyházára.

Ujfalussy Dezső dr. ősrégi nemesi család sarja, aki Árpádig tudja leszármazási eredetét kimutatni. Domahidy Elemér főispánhoz is rokoni kötelék fűzi az új szabolcsi főispánt, kinek neje Domahidy Alexa, a debreceni főispán unokanővére. Debrecenben él továbbá egyik nővére, özvegy Madarász Sándorné, akinek férje Hajdúvármegye számvevője volt, Ujfalussy Sándor kir. törvényszéki bíró pedig unokafivére.

Az új főispán kinevezését, mint tudósítónk jelentí, Nyiregyházán meleg rokonszenvvel fogadták s beiktatásán meleg óvációban fogják részeseíteni.

Drágák a bankok

A jog- és pénzügyi bizottság ülése

Az októberi őszi közgyűlés tárgyainak előkészítése érdekében ma tarott ülést a jog- és pénzügyi-bizottság, amely azonban tekintettel arra, hogy a felügyelő-bizottság is, amelynek három tagja a jog- és pénzügyi-bizottságnak is tagja s tekintettel arra, hogy a főügyész is hivatalos ügyben távol van, a tárgysorozatnak csak egy részét tárgyalta le.

Az ülés lefolyását tudósításunk a következő:

Jelen voltak: Vargha Elemér dr. tanácsnok elnöklete alatt, Csáky János vágóhidí igazgató, Reitz János kir. főállatorvos, Freund Jenő dr., Jánosi Zoltán, Nagy Jakab, Vársáry István dr. jegyző és előadó.

Vársáry István dr. jegyző előadásában tárgyalta a bizottság az egyes ügyeket. Javasolta, hogy a Debreceni Első Takarékpénztár kérelmére a Kossuth-utca 3. számú ház kirakata után kiszabott 50 korona évi jogelismerési díjat mérsékelje a közgyűlés 25 koronára.

A Minerva biztosító-társaság ajánlatára, amely szerint 866 korona 96 fillér évi díj ellenében a város pénzkezelő hivatalainál előfordulható eltulajdonítások, sikkasztások és egyéb büntügyi károsodások folytán elő állott károk ellen 100.000 korona erejéig és 10 személyre biztosítást ajánl. Kimondta a bizottság, hogy a társaság ajánlata értelmében adjon be egy rendes kötvényt, hogy az üzlet tartalma világosan látható legyen.

Támogatásra ajánlja a bizottság Tolnavármegye föliratát munkásnő-otthonoknak törvény útján leendő létesítése iránt.

Javasolja, hogy a vízvezetési üzem-csatorna 17.000 korona költségét a vízvezetési díjakból fedezze a város azzal a kijelentéssel, hogy a fölveendő nagykölcsönből a költség majd visszatérítendő lesz.

Javasolja továbbá a bizottság, hogy a városi tulajdonban lévő házakat a vízvezetési hálózatra kapcsolják be 138.000 korona költség keretén belül, a költségeket a csatornabekötési díjakból befolyó összegből fedezzék s ez összeget a fölveendő nagykölcsönből térítsék meg a csatorna-alapnak.

Tudomásul vételre ajánlja végül a bizottság a tiszti főügyész jelentését, amelyben a város peres és perenkívüli ügyeiről tett jelentést.

Tárgyalta ezután még a bizottság a tanács előterjesztését arról, hogy a városnak az Ipar és Kereskedelmi Banknál leírt egy 1.000.000 koronás függő kölcsöne, amelyet 1911-ben vettek föl az Osztrák-Magyar Bank kamatlábjánál 1 és egy negyed százalékkal magasabb kamattal melletti jutalék fizetése nél-

Iskolakötények, Csipkeáruházában, Sas-u. 4. Telefon 12-50

harisnyák óriási választékban, rendkívül olcsó n. LANTOS

kül. Most pedig a bank egy és háromnegyed százalékkal magasabb kamatot és 1 százalék jutalékot követel, tehát 8 és háromnegyed százalék mellett hajlandó megújítani a kölcsönt. A tanács kéri, hogy a közigyűlés hagyja jóvá eme megállapodásokat, mert egyebet tenni nem lehet.

Jánosi Zoltán megjegyzi, hogy a pénzintézetek kihasználják a várossal szemben a pénzkrisist, amely a zárszámadásaikban egyáltalán nem látszik meg. A város pedig mindig segítette a debreceni bankokat, olcsó kamaton helyezi el náluk a pénzeit s drága kamattal mellett kap mégis tőlük kölcsönt. A debreceni bankok nem bánnak el készségesen Debrecen városával, éppen azért ideje volna, hogy a tanács komolyan foglalkozzék azzal, hogy már elhangzott indítvánnyal, hogy a házipénztári alapok és alapítványok pénzeit és kamatait a város maga vehesse kölcsön. Hiszen van a város olyan jó és biztos, mint akármelyik bank. De ezt az indítványt a bankigazgatók leszavazták s most a bankok egyáltalán nem veszik tekintetbe, a város nagyobb összeget tart náluk, a Kereskedelmi és Iparbanknál is, olcsó pénzen.

A bizottság javasolja a közigyűlésnek, hogy a tanács jelentését vegye tudomásul és utasítsa a tanácsot a Jánosi Zoltán által elmondottak irányában leendő javaslatra.

A hétmilliósi laktanyák

Mit nyerhet Debrecen a bérösszegeken?

A napokban közölt cikkünk a debreceni honvéd-laktanyák építéséről szenzációs hatást ért el. Az építkezési összeg hatalmas volta természetszerűen fontos kérdéssé teszi az ügyet s így az is természetes, hogy szakkörök is élénk érdeklődéssel kísérik a dolgot s éppen mérnök-körökben, de a városi politikusok közt is élénk vita tárgya ma is. Cikkünk a honvédelmi minisztériumban is beszéd tárgyát képezte.

Tudomásunk van róla, hogy a honvédelmi miniszterre való hivatkozásunk minden részletében megerősítést nyervén szakkörök meglepetéssel tárgyalták a dolgot.

A honvédelmi minisztérium befolyása révén a belügyminisztérium döntéséről s az ügyről munkatársunk előtt egy kiváló műszaki ember így nyilatkozott:

(Különleges szerkezetek.)

— A belügyminisztérium feloldotta a közigyűlésnek azt a határozatát, amellyel a laktanyák műszaki munkálatainak végrehajtását Tóásó Pál építészre bízta. A feloldást azzal indokolja meg a belügyminiszter, hogy a honvédelmi minisztérium nem tartja szükségesnek a laktanyáknál a külön szakértők alkalmazását, mert a saját szakértői ellátják a műszaki munkák szellemi részét és a laktanyáknál előforduló különlegesebb szerkezeti részekre kioktatja a város által alkalmazandó segéderőket. Tehát a laktanyáknál fordulnak elő különleges ismereteket igénylő szerkezetek, amelyek külön kioktatást igényelnek. Hogyan építhet fel a város egy hétmilliósi laktanyát olyan segéderőkkel, amelyek ad hoc és időszakonként kiküldött egyoldalu szakértő oktat ki. És ha — a honvédelmi minisztérium állítása szerint — vannak a laktanyáknál különleges ismereteket igénylő szerkezetek, amelyek egy, a különleges ismeretekkel bíró szakértő kiküldését szükségessé teszik, — úgy semmiképpen nem tudom megérteni, hogy miért szabadkozik a honvédelmi minisztérium a város által alkalmazandó szakértő ellen.

(A bértéritmények.)

— Van azonban a laktanya-építésnek a szerkezeti kérdéseknél jóval fontosabb oldala — a pénzügyi része. A honvédelmi minisztérium rendeletében a következők foglaltatnak: „A törvény szerinti téritések minden esetben, a lakbér szabás szerinti pedig az illető város lakbérosztályához képest változtatlanok. Az egyezség szerinti fizethető téritések az összes érdekelt városokkal szemben egyformán méltányos mértékkel határozatnak meg”, tehát „a téritések megállapításának kérdése sem teszi laktanya-építő szakértő alkalmazását szükségessé”.

— Módomban volt a laktanyák ügyében tartott helyi vegyes bizottsági iratoknak különösen a téritési díjakra vonatkozó részét beható vizsgálat alá venni. És ebből arról győződtem meg, hogy a minisztérium érdeke nemcsak hogy nem fedi a város érdekét, de attól messze eltér.

(74 % különbözet.)

— A honvédelmi minisztérium pénzügyi képviselője például a törvény és bérszabás szerinti téritések fejében a huszárlaktanyánál összesen 72,659 korona 98 fillér évi bért ajánlott fel a városnak. Ezzel szemben a város 126,873 korona 74 fillért kért, vagyis 74 %-ot meghaladó, tehát óriási különbözetet. Megállapítható, hogy a legnagyobb eltérés az istállóknál van a tisztogató helyek téritésénél; ez 22,000 koronát tesz ki. Ezeknek a tisztogató helyeknek felépítése az istállók építésének mintegy negyed részét teszi ki. És ezért a honvédelmi minisztérium képviselője nem adott téritést. Tehát a befektetett építési tőke egy negyed része az istállóknál nem irodalom semmit. Ezzel szemben a törvény nem írja elő ezeknek a helyiségeknek a téritést. Létesítésük azonban el nem kerülhet, ezek nélkül az istállók nem használhatók. Ha pedig meg kell építeni, — bért is kell érte fizetni, mert a törvény nem írja elő, — mint más kisebb részekre — hogy díjtalanul kell átengedni. — Tehát ennek engedélyezése elől a minisztérium ki nem térhet. Egy nagyobb, mintegy 8000 korona különbözet van a tisztítási és altisztítási kaszinók, valamint a markotánvos helyiségek téritése körül. Az éttermeket mint tantermeket kívánta a honvédelmi minisztérium kiküldött hadbiztosra tériteni, — a mellék helyiségekért pedig egyáltalán nem adott téritést. Ezzel szemben pedig a törvény világosan előírja, hogy a most említett mellék helyiségekért térités jár. A gyakorlati eljárás pedig az, hogy az éttermekért egyezség szerint fizetik a téritést. Az egyezség szerinti téritéseknél még nagyobb a különbözet. Mert az építési tőke tartozéka nincs törvényben biztosítva. Itt vitás teljesen, hogy mi képezze azt az építési tőkét, amely után az egyezség szerint megállapított 8 %-os díjtétel számítható. Tehát nem lehet egyoldalu szakértővel megállapítani az építési tőke tartozékát, mert itt 40—50 % különbözet is állhat elő az épített város rovására. Az egyezség szerinti téritésnél a honvédelmi minisztérium pénzügyi képviselője — a hadbiztos — a követelt 126.000 négyzetméter területű alakuló helyért egyáltalán nem adott téritést a városnak. Az 1895. évi XXXIX. t.-c. 12. §-a pedig ennek a téritését világosan előírja. Tehát a városnak törvényes joga és kötelessége ezért téritést követelni. Ebből is mintegy 7000 korona évi téritési összeg illeti meg a várost.

— A tűzvédelmi laktanyánál ugyanolyan nagy különbözet áll elő a város javára, mint a huszárlaktanyánál. A gyalogsági laktanyánál a hadbiztos 130674 korona 76 fillér évi bért ajánlott fel, míg a város 150801 korona 70 fillért kért. A különbözet itt 20.000 koronán fölül van. Ez a különbözet főbb vonásokban onnan ered, hogy a hadbiztos a kaszinó mellék helyiségekért, az önkéntes tantermekért és istálló tisztogató helyekért egyáltalán nem adott téritést, a 150 m² nagyságu

diszteremért pedig csak 1464 korona téritést adott.

(150.000 korona a város javára.)

— A tervbe vett 3 laktanya közül a már letárgyalt két laktanya — a huszár és gyalogsági — téritésében a különbözet tisztán a törvény és bérszabás szerinti téritéseknél előálló minimális 50—60 ezer korona különbözetet, a két laktanyánál 140—150 ezer korona lehet az az évi téritési különbözet, amely a város javára előállhat.

— Már most kérdelem: ha előállhat oly óriási téritési különbözet, mint amilyen fent előadott és ha a város nem mutat reá azokra a téritésekre, amelyekre törvény szerinti joga van, vajjon ezek felemlítése nélkül meri-e a minisztérium felülvizsgáló szakközéget számításba állítani és nem-e kellemetlen neki olyan összegeket is beállítani, amelyek a város — szakértő hiányában — nem kért volna, miután a bizottságban működő hadbiztos azokat nem sorolta fel, sőt felsorolásukat ellenezte. De ettől eltekintve, megengedhetne sem tartom, hogy milliókat kitevő ügyek intézését a város egyoldalu szakértőkre bizza. Ekkor lenne hibás a város, ha ezt tenné.

— A törvényt nem elég csak tudni és ismerni, hanem annak helyes alkalmazása feltétlenül műszaki és gazdasági ismereteket is igényel. Miután pedig ez a működés nem fordul elő az állandó gyakorlati életben, elvitázhatatlan tény, hogy helyesen csak az ismerheti ezt a működést, aki különlegesen ezzel foglalkozik. A fenti számadatok pedig elvitázhatatlanul igazolják, hogy hivatott szakértő munkadíját az elérhető eredménnyel sok szoroson megkeresi és így ez az épített város pénztárát nem terheli. Ellenkezőleg a város tekintélyes kárt szenvedhet.

— A honvédelmi minisztérium által „laktanya-építő szakértő”-nek minősített szakértő alkalmazása mellett tehát a laktanyákért fizetendő évi bérek különbözete tekintélyesen nagy. Ez és az, hogy a szakértő bele lát — hogy úgy mondjuk — a laktanya bérbeveő kártyájába, érthetővé teszi azt, hogy a honvédelmi minisztérium nem kívánja, sőt ellenzi a város által tervbe vett szakértő alkalmazását. És hogy ezen állásfoglalásának érvényt szerezzen, könnyen érthető, ha a belügyminisztérium rendeleteinek szellemében adott véleményét, hogy a városok ne alkalmazzanak laktanya szakértőt, hanem csak olyan segéderőt alkalmazzanak a mérnöki hivatalban, akiket azután a saját szakértőivel a saját kívánsága szerint irányít.

— Kérdés még, hogy az alkalmazandó műszaki erő munkadíjának nagysága szolgáltatott-e okot a határozatnak megsemmisítésére. A szerződés tervezet szerint a tervbe vett három laktanya után az összmunkadíj mintegy 250 ezer koronát tesz ki. E munkadíjra a honvédelmi minisztérium mintegy 135 ezer koronát térit meg. Maradna 115 ezer korona olyan összeg, amelyet a város fizetne. Ennek évi 6 százalékos kamata 6900 korona. A téritési díjaknál a város által kívánt összegben az évenkénti különbözet 140—150 ezer korona; tehát a fizetendő munkadíj egy évi téritéssel busásan, 25 évi kamatozás mellett pedig 20—25-szörösen megtérül.

Az ügyet legközelebb újból a közigyűlés elé terjeszti a tanács, amely a régi határozatnak főtartásához ragaszkodik.

— A kultuszminiszter erdélyi útja. Fővárosi tudósítónk jelenti: Jankovich Béla kultuszminiszter vasárnap reggel Gyulafehérvárra, Nagyszébenbe és Balászfalvára utazik, hogy az ottani kulturális intézményeket megtekintse. Jankovich Béla dr. miniszter a hét végén érkezik vissza Budapestre erdélyi tanulmányutjáról.

KÉZIMUNKA ÉS ELŐNYOMDA ÁRUHÁZ.
Krausz Gyula
DEBRECZEN, KOSSUTH-UTCZA 3. SZÁM.

Megérkeztek a legújabb :: **kézimunkák** a legolcsóbb :: árban. ::
TELEFON 288. SZÁM

Tisza

Kristóffy

Munkap...
ják, hogy az...
Kristóffy...
gítótársat a...
Sajnálatosna...
pártok nem...
öket eddig b...
érte. Szinte...
az uton kés...
ják Kristóf...
amelyekről...
mögöttük se...
sz a István...
hetne. Nem...
lasztó köz...
azért az új...
sebbség mos...

A m

Tisza...
reggel a br...
kezett. A vo...
késéssel rob...
nan Tisza a...
hivatalos üg...
és tíz órak...
ment, ahol...
jelent meg...
parlamenti...
szaka elé ke...
lentést az ur...
a magyar k...
niszter ujab...
ben.

Tisza m...
Berchtol...
rel, valami...
terrel.

Buriá...
körüli minis...
ben van.

A kihall...
szatérve T...
Házba”, on...
ba ment, ah...
közös külüg...
szabb ideig...
ebédre ven...
és délután...
éjjeli vonat...
pestre.

Béc

A „Neu...
getést köz...
kussal, aki...
kihallgatása...
bizalommal...
minisztereln...
sikerült meg...

Tisza István Bécsben

Kristóffy mint ellenzéki fegyvertárs

Munkapárti körökben gunyosan tárgyalják, hogy az ellenzék egyéb fegyverek híján Kristóffy József személyében keres segítő társat a kormány elleni támadásaihoz. Sajnálatosnak mondják, hogy az ellenzéki pártok nem okulnak balsikereiken, amelyek őket eddig botrány hajhászó taktikáik által érte. Szinte érthetetlen, hogy tovább is ezen az uton készülnek haladni és hogy föl kapják Kristóffy József üres fenyegetéseit, amelyekről a munkapárton jól tudják, hogy mögöttük semmi olyan nem rejlik, ami Tisza Istvánra a legcesekélyebb árnvat is vetethetne. Nem valószínű, hogy az ellenzéki választó közönség valami nagyon lelkesednék azért az új ad hoc szövetségért, amelyet a kisebbség most Kristóffynál kötni látszik.

A miniszterelnök a királynál.

Tisza István gróf miniszterelnök ma reggel a brucki személyvonattal Bécsbe érkezett. A vonat több mint háromnegyed órai késéssel robogott be a Staatsbahnhofra, ahonnan Tisza a „Magyar Házba“ haitatott. Itt hivatalos ügyeket intézett el, majd átváltott és tíz órakor automobilon Schönbrunnba ment, ahol tizenegykor külön kihallgatáson jelent meg a királynál. A miniszterelnök a parlamenti helyzetről és a képviselőház ülészaka elé kerülő törvényjavaslatokról tett jelentést az uralkodónak. Ezenkívül ismertette a magyar kormány álláspontját a hadügyminiszter újabb katonai követeléseivel szemben.

Tisza ma Bécsben maradt és tárgyal Berchtold gróf közös külügyminiszterrel, valamint Krobotin hadügyminiszterrel.

Burián István báró a király személye körüli miniszter tegnap este óta ismét Bécsben van.

A kihallgatás után Schönbrunnból visszatérve Tisza István gróf a „Magyar Házba“, onnan pedig a külügyminisztériumba ment, ahol felkereste Berchtold gróf közös külügyminisztert. A két államférfi hosszabb ideig tanácskozott egymással. Tisza ebédre vendége volt a külügyminiszternek és délután még több látogatást tett, majd az éjjeli vonatok egyikével visszautazott Budapestre.

Bécsi lap Tisza bécsi utjáról.

A „Neues Wiener Tageblatt“ ma beszéltetést közöl egy igen előkelő bécsi politikussal, aki azt mondta, hogy Tisza István kihallgatása bebizonyította, hogy iránta mily bizalommal van a király s hogy a király és miniszterelnök közt főnálló jó viszonyt nem sikerült megzavarni, bár erre több kísérlet

történt. Különösen fontossággal bír ez most, amikor Andrassy azt mondta híveinek, hogy Tisza a bukás előtt áll.

A hadvezetőség teljes mértékben méltáncolja a létszámemelés kérdésében a magyar kormány aggodalmait.

Mikor a bába éhes

Vizsgálat egy holttest körül

Pár nap előtt a Boldogfalva-kertben igen különös körülmények között hunyt el Bör Istvánné Egylet-utcai lakosnő. Huszonegyedikéről virradó éjjel szülési fájdalmak léptek meg s mert a közelben bába nem volt, elhívták hozzá Nagy Imréné Kerekes-telepi asszonyt. Ennek a jó nének ugyan nincsen szülész női diplomája, de széles körben folytat bába-praxist, ami neki igen jó mellékjövedelmet hajt, a szegény embereknek azonban szintén megbecsülendő szolgálatot jelent, mert olesó és mindenkor kéznél van. Ott künn a város határában ugyanis nem az oklevél a fontos, hanem a gyorsaság és a takarékoság, mert ezt a részt jobbra földhöz ragadt szegény emberek lakták, akiknek nem telik sem fiakkerre, sem külön napidíjjakra a verejtékes fillérekből. Így aztán vagy egymást segítik ki ilyen családi örömök alkalmával, amilyen Bör Istvánéhoz is köszöntött, vagy elhívják a „kisegítő bábát“, ahogy a Nagy Imréné-szerű asszonyokat nevezik.

Ebben részben a várost is terheli felelősség, mert éveken át hasztalan ostromolta a főorvos az illetékes köröket, nem hallották, hogy kevés a bába. Az ujjászervezett egészségügyi szabályzatot pedig csak a napokban hagyta jóvá a miniszter, sok nap lehullik a kalendáriumról, amíg az abban kreált állásokat betöltik. Így Bör Jánosék is örültek, hogy megkaphatták Nagy Imréné, aki lelkiismeretesen meg is jelent a családi örömököt váró háznál és készült az újszülött fogadtatására.

Teltek-multak az órák, de az új jövevény nem akart megérkezni. Már pedig Nagy Imréné ugyancsak megéhezett, gondolta, ha eddig késett a gölya, bizonytalannal nem fog hamarabb berepülni, mint ő korgó gyomrát lecsönnesíti. És a szülést váró házból hazament falatozni. Nemsokára az asszonyon a rosszullét jelei, majd ájulás is mutatkozott s mire a jóllakott bábusegéd visszaérkezett, a gölya helyett a halál fakó arcát találta magával szemben. Bör Istvánné kiszenvedett.

A halotthoz Balányi Emil dr. tisztiorvost hívták ki, aki szívszélhűdést konstatalt a halál okozójául. Mindazonáltal jelentést tett az esetről a rendőrségen is, ahol a diploma nélkül bába ellen a vizsgálatot megindították, majd az elhunyt Bör Istvánné törvényszéki orvosi boncolását kérték, amelynek feladata lesz megállapítani, nem-e a szülésnél segédkező asszony tudatlansága és lelkiismeretlensége okozta Bör Istvánné halálát.

Séta

a D. M. K. E.-internátusban

Mikor lesz a megnyitás?

A D. M. K. E. kezét fogva Debrecen városával, felépítette a város egyik legegészségesebb pontján, a Bocskay-téren nagyszerű internátusát. A térre érve kellemesen lepi meg a szemlélőt a hatalmas, magyar stíli, modern épület, mely már mint külső keret is, szerencsésen játszik közre az oda kerülő tanulók testi-lelki tovább építésében.

Bent az épületben izléses magyar stílusban festett gyönyörű lépcsőház fogadja a belépőt. A földszinten tágas, világos tanulótermek állanak a növendékek rendelkezésére; az emeletéken kedves, tiszta, felszerelt hálószobák, társalgó, könyvtárterem, szabad erkélyek adnak nyugalmat, csendet, szórakozást. A szuterénben van elhelyezve a hatalmas méretű ebédlő s a modern higienia becézett gyermeke: a tágas zuhanvterem.

A tanulmányi rend katonásan megszabott, de nem lélekölő. Minden perc ki van használva, megterhelése nélkül a testnek, a szellemnek. Kettőt egyesít magában ez a szépcélú intézet: a családi otthon és az iskolát. A tanulók egész életét van hivatva a legnemesebb irányba terelni s megtartani. Nem falanszter, hanem az új idők iskolája, amely a tanuló ifjúság iskolán kívüli munkáját társadalmi, nemzeti életünk legmagasabb, legkívánatosabb szempontjából irányítja.

Sajnos, hogy a nyári rossz idő s más külső körülmények tetemesen hátráltatták a nevelőintézet nagyszabású építkezését, úgy, hogy a vezetőség egy ideig bizonytalanságban volt a felett, vajon szeptember 1-én megnyithatja-e az internátust? E bizonytalanság s az építkezésben szeptember elején tényleg mutatkozó késedelem az internátus vezetőségének is megkötötte a kezét a benépesítés erélyes keresztülvitelében. De az épület környekének rendezetlensége s a belsejében dolgozó, kódogó, piszkoló munkásseregnek látása valóban sok szülőt is visszatartott attól, hogy gyermekét a D. M. K. E.-ben helyezze el.

Jövöre azonban erős a remény, hogy a D. M. K. E. tökéletesen felszerelt, ideális berendezésű nevelőintézete kicsinynek bizonyul a jelentkezők befogadására. A vidéki szülők be fogják látni, hogy a D. M. K. E. internátus gyermekeik nevelkedésének legkívánatosabb helye, ahol eredményes pedagógiai vezetést és erkölcsi irányítást nyernek, ahol minden idejüket iskolai kötelességükre, önművelésükre fordítják.

Valóban szükségét pótló, áldásos intézmény a D. M. K. E. napközi otthona is, amely ebéddel 32, ozsonnával 14 koronáért biztosítja a debreceni szülőket afelől, hogy este hét óráig fiaik egyedül iskolai tanulmányaikkal

Biomaláta. Biomalz

kitűnő, jóízű és emellett olcsó táp- és erősítő szer mind azok számára, akik erősítésre és felüdítésre szorulnak. Németországban a legelterjedtebb és legkedveltebb erősítő szer. Az ára gyógyszerárakban és drogériákban dobozonként K 1.30 és K 2.50.

foglalkoznak, ellenőrzés, irányítás alatt állanak.

Az internátusban lakó muzulmánok ékesen bizonyítják azt is, hogy a D. M. K. E. a bosnyák-magyar viszonyok is értékes ápolója Debreczenben. A bosnyák tanulók igen jól érzik ott magukat, mert sehol se tanulhatják meg oly hamar a magyar nyelvet, mint hasonló koru, folyton magyarul beszélő társaik között. Épen ezért egy a bosnyák-ügy helybeli agilis vezetői, mint *Rohonyi Gyula*, a boszniai orsz. kormány alkormányzója és a Boszniai Társaskör vezetősége megígérték, hogy jövőre nagyobb számú bosnyák tanulócsoportot helyeznek el a D. M. K. E. internátusában.

Az intézet vezetősége az internátus ünnepélyes megnyitására nézve ugy határozott, hogy tekintettel arra, miszerint az 1200 négy-szögöles udvar bekerítése és lekavicsolása most van folyamatban, azt tavaszra halasztja, amikor a D. M. K. E. elnökén, báró Dániel Ernőn kívül a magyar nemzeti kultúra vezető férfiai tisztelik meg Debreczent látogatóikkal és hajolnak meg e szép és nemes intézmény előtt, amely sokáig fogja hirdetni, hogy vannak Debreczenben a magyar nemzeti műveltség kardinális érdekeit megértő s azt lelkesedéssel munkáló, komoly, alkotó szellemek.

Halhatatlan gonosztevők.

— Főfrissített bűnügyi szenzáció. —

Nemcsak a komoly kulturtörténet mutatja a különböző korok erkölcsi fejlődését, de visszatükrözi ezt a bűnkronika is. Ez teszi, hogy az ugynevezett pitavali történetek ma már nemcsak a ponyvairodalom részére szolgálják az izgalmas témákat, de a nemesebb célokért hevülő kulturhistorikusnak is.

A betyárromantika népies költészeté nálunk is örzi egy pár hirhedtebb szegénylegény hirtét, de a románok és balladák hőssé idealizálják a gonosztevőket. Ezek a költemények tehát a kutatás szempontjából értéktelenek. Megbízhatóbb dokumentumokat találhatunk az irodalmilag feldolgozott bűnkronikákban, amikről nálunk is megjelent egy pár becsesebb munka.

Bécsben most jelent meg az első ilyen-fajta gyűjtemény „Wiener Pitaval” cím alatt. A könyv szerzője: az U. Tartaruga álnév alatt író Ehrenfreund rendőrbiztos a bíróságok irattárából ásta ki az érdekes anyagot. A halhatatlan gonosztevők könnve ez a munka, amely megjelenése óta izgalmas olvasmánya a bécsi közönségnek.

A főfrissített bűnügyi szenzációk közül a legérdekesebb talán a Jarosinszky-élet, amely innen-onnan száz éve, hogy a császárvárost lázas izgalomban tartotta hónapokon keresztül.

Jarosinszky Severin, mint a neve is mutatja, orosz eredet. Podoliában született és gyermekkorát az orosz urak miliójában töltötte el. Felszárulván, dúsgazdag szülei Bécsbe küldték az akkor nagyon híres Fleban-féle intézetbe. Ez az intézet a piactéren volt, szemben az ugynevezett Schrammival, ahol a pellengér állt.

A legkitünőbb tanárok oktatták a fiút, de kevés eredménnyel. A gyerek könnyelmű és zabolázhatatlan volt és egymásután követte el a hajmeresztő csínyeket. A tanárait kétségbeejtette és ki is tiltották volna az intézetből, ha pártját nem fogja Blank Konrád abbé, aki a matematikát tanította. Az intézet főnökője, mikor a dorgálásból és házi fenytésekből kifogyott, a fiút rendesen az ablakhoz vezette és a pellengérhez kötött gonosztevőket mutatta meg neki, legtöbbször akkor, mikor azokat nyilvánosan megvesszőzték.

— Lássá — szólt ilyenkor az igazgató, ha meg nem javul, maga is ilven sorsra jut.

A fiu nem sokat törődött a komoly in-

telmekkel. Ugy, ahogy befejezte tanulmányait, aztán visszatért Oroszországba és a katonai pályára lépett. Részt vett több hadjáratban és vitézségéért a Szent Anna-rendjelt kapta. Nyugtalan temperamentumánál fogva azonban hamarosan megunt a harci dicsőségeket és az államnál keresett alkalmazást. Az előkelő származású ur könnyen kapaszkodott fel a ranglétrán és alig egy-két esztendei szolgálat után a mohileoi kerület nemesi marsalljává nevezték ki. Közben máltai lovag is lett és ennek megfelelően nagylábon élt és nagy vagyonának rövid, idő alatt nyakára hágtott. Hogy nyomasztó adósságaitól meneküljön, megnősült, de az asszony rengeteg vagyonát is elpredálta. Mindent játékszenvedélyének áldozott fel. Minthogy Oroszországban nem volt többé maradása, megint Bécsbe költözött, egyenesen azzal a szándékkal, hogy itt a játékból fogja ellátni nagyviri háztartását.

Az orosz grófot, a marsalt és máltai lovagot rokonszenvesen fogadták a főnemesi körökben. Kétes egzisztenciáját nem firtatták, a játékasztalnál ő volt a legvakmerőbb és sokáig a legszerencsésebb is. A szerencse azonban megfordult, Jarosinszky sokat vesztett és új adósságokba merült. Türelmetlen anyagi zavarai annyira zaklatták, hogy ebben a helyzetben azt a rettenetes tervet eszelte ki, hogy megöli és kirabolja tanárát és régi jóakaróját, Blank professzort, aki gazdag ember volt.

Nem sokáig tusakodott a lelkiismeretével. Egy este meglátogatta az öreg tudóst és az alatt az ürügy alatt, hogy szeretne értékpapirokat vásárolni, rábirta az öreg urat, hogy az a papírjait a vasszekrényből kivége. Mintegy hatvanezer korona értékű papírt mutatott az abbé. Beszélgetés közben az abbé félrefordult és ezt a pillantást használta fel Jarosinszky ahhoz, hogy az öreg embert a magával hozott éles késsel leszurja.

A rendőrség napokig hiába kereste a gyilkost, 1827. évi február 16-án azonban olyan adatok birtokába jutott, amelyek Jarosinszky ellen vallottak. A rendőrség nem sokáig habozott. A kalandor a Trattnerhofban lakott. A rendőrség körükerítette a szállást és a rendőrbiztos többemagával a nagyviri lakásba hatolt.

Jarosinszky nál éppen estélv volt. A fényes uri társaságban két híres művész is mulatott: Kronesz Teréz, aki hosszabb idő óta bizalmas viszonyt tartott a gróffal és egy Jäger nevű színész. A házigazda nyomott hangulatban volt és barátője hiába igyekezett őt tréfás dalokkal fölvidítani.

Valaki az abbé tragédiájára terelte a beszédet.

— Fogadok — szólt Kronesz Teréz — nem ez volt a zsvány első gaztette. Sokért nem adnám, ha akasztófán látnám a gazembert. De hiszen fel is fogják akasztani és ha ágyban fekvő beteg lennék, akkor is odavitetném magam, hogy lógni lássam.

Jarosinszky arca szemlátomást elkomorult és ezután még kevesebbet beszélt. Azt hitték, azért ilyen mert utra készül. Napok óta emlegette már, hogy visszamegy Oroszországba.

Kronesz erre célozván, tréfásan megjegyezte, hogy ilyenkor emléket szoktak hagyni a jóbarátoknak. Jarosinszky az ezüstös székére mutatott.

— Itt van — vetette oda morózusan — vegyen belőle, ha emléket akar.

Aztán fogta a pipáját és rosszkedvűen a szomszédos pipázóba ment. A társaság nem követte. Hadd dohogja ki magát, azt mondták. A szomszéd szobából nemsokára hangos beszéd verődött az ebédőbe. Azt hitték, valaki bucsuvizitre jött a grófhoz. Kéves ideig nem zavarták, de a színésznőket boszantotta a hosszú terefe a szomszédos szobában. Éppen oda akartak menni, hogy a házigazdának szemrehányást tegyenek, mikor az ajtó hirtelen megnyílt és a küszöbön megjelentek a csendőrök Jarosinszkyval, akinek kezén-lá-

bán súlyos vasbéklyó csörgött. A szép Kronesz Teréz elájult. A grófot börtönbe vetették, ahol megkorbácsolták. Akkoriban így kezdték a vallatást. Jarosinszky vallott. Egy pár hét múlva felakasztották. Huszezer ember nézte végig a kivégeztetését, de Kronesz Teréz nem volt ott.

Bosnyák előkelőségek Debreczenben

Kedvező benyomások a magyar viszonyokról

Tegnapi számunkban röviden jeleztük, hogy Hamdija Argán banjalukai előkelő nagykereskedő *Singer Ferenc* banjalukai főadótárnok kíséretében Debreczenbe érkezett. Jövetelük célja az itteni viszonyok megismerése s a magyar szimpátiák felkeltése a boszniai viszonyok és az ottani mohamedán kereskedelmi és gazdasági élet iránt. Indító rugója jövetelüknek pedig az az elismerésre méltó munkásság, melyet a Magyar-Bosnyák Központ, legfőképp ennek agilis igazgatója, *Balkányi Kálmán dr.* fejt ki a magyar érdekek propagálására.

Singer Ferenc, aki kitünően beszél a magyar nyelvet, bár nem hivatalosan van itt, ezt elfoglalt hivatali állása sem engedi, lévén a banjalukai kerület főadótárnoka. Egyike azoknak az acélos erejű, szívós energiájú magyaroknak, akik dacára a közönytnek, melylyel a magyarság Boszniába szakadt vérei iránt viseltetik, még mindig lobogó lelkesedéssel támogatja mindazt, ami magyar.

— Bár én nem vagyok magyar honpolgár, — mondja munkatársunk előtt — apám bécsi ember, édesanyám olasz nő. büszkén vallom magyarnak magamat.

— Hol tanult főadótárnok ur ilven pompásan magyarul?

— Szatmáron, ahonnan ezelőtt harminc évvel kerültem el. Édesatyám katonatiszt volt, aki Szatmáron is állomásozott. Most is ide kötnek összes emlékeim és vágyaim, szabadságidőmet tehát felhasználtam, hogy lekísérem az én barátomat, Hamdija Argán nagykereskedőt, hogy itt szerezzen közvetlen benyomást a magyar iparról és kereskedelemről.

— És milyen ez a benyomás?

— A legkedvezőbb. Ma megtekintettük a patkógyárat, a koporsógyárat, a faipar részvénytársaság telepét, a vas- és rézgyárat, a gazdasági gépgyárat, a kefégyárat és fémárugyárt. Mindenütt a legjobb benyomásokkal távoztunk és hisszük, hogy a jövőben kellemes összeköttetések jönnek létre a magyar és bosnyák gyárak és kereskedők között e látogatásból folyólag. Természetesen ehez elsősorban a kedvezőbb vasuti tarifa kiszélesítése szükséges, ami a nagy távolságok leküzdésére mulhatatlanul szükséges, hogy a versenyt a sokkal kedvezőbb viszonyok közt levő osztrák gyáriparral felvehessük.

— Milyen véleményük van a boszniai mohamedánoknak rólunk, magyarokról?

— Öszintén: semilyen. Nem ismerték eddig odalenn a magyarokat. Így a szerbektől, meg a horvátoktól szereztek információt Magyarországról és népéről. Képzeltetik, ezután micsoda képet alkothattak? . . . Pedig a magyarságnak nagy talaja lenne odalenn, mert a mohamedánság gyűlöli a szerbeket és horvátokat, akiket sirja megásóinak tart . . . Ha egy kicsikét törődnének odalenn a magyar tisztviselőkkel és kereskedelmi érdekekkel, csodás eredményeket érhetnének el . . .

Gyapju szövetek legujabb kivitelben
Gyapju szövetek legnagyobb választékban
Gyapju szövetek legolcsóbban

Szigoru szabott
árak mellett
szerezhetjük be

WEISZ ADOLF
posztókereskedőnél, Debreczen, Rössuth-u. 1.
(Első takarékpénztár palotájában.)

Majd tolmácsolja Hamdija Argán érzelmeit:

— A török fiuk oly jól érzik magukat Debrecenben, hogy ezért a mohamedán bosnyák nép a legnagyobb hálával és elismeréssel tekint a magyarokra. Évről-évre többen fognak közeink jönni s a közel jövőben az ipari pályára lépők közül is többen keresik fel az országot és Debrecent. — Így két debreceni gyárral megállapodásra jutott a szaraievói kamara banjalukai tanácsosa, Hamdija Argán, hogy a közelben két-két ipari pályára lépő ifjút fognak kiképezni. . . . Amiért őszinte rokonszenvvel néz erre a bosnyák mohamedánság.

— Ön pedig írja meg, — mondja a fődátárnak, — hogy aki valami ügyben Banjalukába fordul Singer Ferenc fődátárhoz, mindenkor a legnagyobb készséggel talál benne önzetlen támogatót.

Ime, ilyen szeretettel néznek felénk onnan Boszniából barátaink és véreink, akiket eddig nem ismertünk és a legnagyobb közönnyel hagytunk magukra. Vajha a jövő megtanítaná az illetékeseket és érdekelteket, hogy ne mindig Peturkodjanak és bünbakot keressenek, hanem felébredve a Pató Páluskodásból, egy kicsit lássanak és munkálkodjanak is.

Albán-szerb harcok

A monarkia oka a háborúnak?

A Balkánon formálisan kitört a háború s folyik véres kegyetlenséggel. Az új háborúnak érdekessége, hogy Oroszország — bizonyosan nem tendencia nélkül — azt a gyanúsítást bocsátotta világgá, hogy Ausztria-Magyarország oka az új háborúnak.

A legújabb eseményekről a következő táviratok számolnak be:

Olasz fegyverkezés.

Róma, szeptember 27. A *Corrière d'Italia* azt a hírt közli, hogy az albán események fejlődésére való tekintettel *Brindiziben katonai előkészületeket tettek*, hogy minden eshetőségre el legyenek készülve.

Szerb győzelem.

Belgrád, szeptember 27. Hivatalos jelentés szerint a megérkezett segítő csapatok a tüzérseg támogatásával tegnap *Moravónál és Kicsévónál visszaverték az albánokat*. Az albánok gyors menetben vonulnak vissza.

Orosz gyanúsítás.

Pétervár, szeptember 27. Itteni balkáni diplomaták azt mondják, hogy a szerb-albán határon történt eseményeket Ausztria-Magyarország készítette elő. A legjobb bizonyítéka ennek, hogy a fölkelőket *Bolietinac* Isza vezeti, valamint hogy az albánoknak vannak hegyi ágyúik és géppuskáik, amik azelőtt nem voltak. Az albánok között mindenesetre vannak bolgár tisztek is, mindeddig azonban nem lehet bebizonyítani, hogy a bogár kormányának a mozgalomban része van. Megállapították azonban, hogy a mozgalmat macedón-bandák támogatják. Az eseményeket a nagyhatalmak által elkövetett hibák egész sorozatára lehet visszavezetni, elsősorban arra, hogy tulságos korán hívták vissza a szerb csapatokat Albániából. A nagyhatalmak Ausztria és Magyarország ösztönzésére rendelték el, hogy a szerb csapatok ürítsék ki a határon megszállott pontokat és erre mindjárt kitört a fölkelés Albániában.

A szerbek veszteségei.

Belgrád, szeptember 27. Ahadügyminiszterium közlése szerint a szerbek vesztesége eddig háromszáz halott és ötszáz sebesült. A fegyveres albánok száma hatvanezer. A lapok határozottan állítják, hogy az albánok dum-dumlövegeket használnak és Mannlicher fegyverekkel rendelkeznek.

Szerb gyilkosság.

Szkutari, szeptember 27. A szerb katonák a Prizrenből Gyakovába vezető uton megtámadtak egy tekintélyes kereskedőt, a ki üzleti célból akart Prizrenbe menni, meggyilkolták és kifosztották.

Színház

* **Az 1913—14. évi debreceni bérlet kezdete.** (A színházi iroda jelentése.) A vasárnapi kisbérlet szeptember 28-án veszi kezdetét. Színre kerül a „Csókszanatórium” című nagyszerű operett-ujdonság. A nagybérlet pedig október 1-én, szerdán kezdődik. A műsor addig így alakul: Hétfőn: Tavasz ünnep, Biró Lajos nagyszerű legújabb színműve. Kedden a „Buksi” kitűnő operett-ujdonság előkészületei miatt nincs előadás. Szerdán: „Buksi” operett-ujdonság A) bérlet. Csütörtök: „Buksi” B) bérlet. Péntek: „Buksi” c) bérlet. Szombat: „Benn az erdőn” dráma-ujdonság Garvaytól A) bérlet.

* **„A tavaszi ünnep.”** (A színházi iroda jelentése.) Biró Lajos, a „Sárga lilium” illusztris szerzőjének legújabb műve: „A tavaszi ünnep” kerül bemutatásra hétfőn a debreceni színházban. A Magyarországon nagy ismeretségnek örvendő, kitűnő író ezen legújabb műve elejétől végéig rendkívül leköti a néző figyelmét. Dialógusai olyanok, mint novelláiban: eredetiek, közvetlenül hatnak és mindig érdekelnek. Biró Lajos: e név biztosítja a közönséget, hogy élvezetes estéje lesz, különösen ha hozzá tesszük, hogy a szintársulat a lehető legjobb előadásban hozza színre a darabot. A színmű négy főszerepét Bányi Irén, Károlyi Ibolyka, Nagy Sándor és Lajtai Károly játsszák. Különös gondot fordított az igazgatóság a darab különöségeire is. Az első felvonás egy vidéki nagy város parkjában, egy „Gyermeknapon” történik. A második felvonás az egyik főszereplő lakásán.

* **A fekete halál** napról-napra zsufolt házat vonz az Apolló-színházba. Ezen filmcsoda ma megy utoljára a bájos Rita Sacchetti közreműködésével. Délután félhét órákkal előadás. Jegyek előjegyezhetők. Telefon 7-62. sz.

— **A cukorbetegség** komoly általános táplálkozási zavar, mert a vizelet cukortartalmu. Cantani tanár, a század egyik legjelentékenyebb diabetes-kutatója, tudományos előadásában mondja: „Cukorbetegemmel, akik szigorú gyógymód alá vannak vetve, a természetes Ferenc József-kesevízvel kitűnő sikerrel itatom. A Ferenc József-víz éhgyomorral használva, javítja az emésztést és teljesen pótolja a karlsbadi vizeket.” Ebből következik, hogy az ily egyének megakaríthatják a drága fürdőre való utazás költségeit, és orvosi vezetés mellett ugyanazt a sikert a valódi Ferenc József-kesevíz rendszeres használatával saját otthonukban is elérhetik. Ezt a világhírű ásványvizet Buda egyik legrégebb gyógytelephelyén a Ferenc József-forrásokból tisztá, természetes állapotban töltik csakis ui. kizárólag használatlan üvegekbe és jobb fűszerkeskedésekben, valamint drogériákban és gyógyszertárakban minden országban kapható, ahová csak a kultúra eddig eljutott! Óvakodjunk a kuruzsló kuráktól!

Berlini levél.

*

Szeptember hó második fele.

Mindenütt season-nyitás, beköszöntők. S ha a színlapokat végignézed, már a berlini színházpublikumról is fogalmad lehet. Ibsen Peer Gynt, Tolstoj Élőhalott, Strindberg darabok, Björnson, Wedekind, Gerhart Hauptmann Tell átdolgozása, Hermann Bahr és egyebek, amelyek legnagyobb részénél nálunk csak szabadjegyesek ülnek a nézőtéren vagy legiobb esetben procc közönség tart tolette versenyt a páholyokban. Itt drága Vorkaufsgebührrrel kell magad biztosítanod, hogy látni is fogsz valamit 1/28-tól éjfél pont 12 óráig a Lessing-Theater mesébe illő Peer Gynt scenáiból. A középosztály és a kisemberek impozáns s föltétlen tiszteletet érdemlő irodalomszeretete feltűnő módon nyilatkozik meg a színházakban. A parterre hátsó sorai és a II. rang balkonja sokkal ékecsbb bizonyossága a német kulturális fejlettségnek mint a páholyok közönsége. Tell Vilmost kívülről tudják a derék kishivatalnokok s a Künstler-Theater balkonján élénk kritikáik a Gerhart Hauptmann megrövidítéseit és toldásait. Az is mindegy itt, hogy ki játsza a címszerepet, Kaysler-e vagy Salfner, fő a darab és méltatlankodás nélkül nézik meg az egyikőt, mikor a színlapon a másik volt izeleve.

A közönség e színházi iskolázottságában nagy érdemük van a direktoroknak is. Szegegy Brahm a Lessing-Theaterben addig adta Ibsent üres házak előtt hogy most az utódjánál Barnovszkynál verekednek a jegyekért. S a többinél is megvan az a művészi fanatizmusa, amellyel rávetik magukat valami különösen szépre s legbensőbb művészire s az első üres kasszák után sikerül nekik közönséget teremteni. Hiszen Reinhardtnál is így volt s most a Kammerpieleiben telt ház taposol Wedekindnek.

A direktori erőfeszítések s értékmérők egyik legérdekesebbje most a Barnovszky Peer Gynt színrealkalmazása. Ezt a gyönyörű tündérmesét és mély gondolatokkal tele poeszt, amely a dráma s színpad lehetőségét messze meghaladja, Barnovszky 18 képbe szoritotta s a színpadi technika minden külsőségével igyekezett a norvég Faustot közibénk hozni. De a symbolumok és realitások, a satírák és lírai elmélyedések olv érdekesen bonnyolult keveréke Peer Gynt, hogy színpadról, bármily ügyes scenirozás mellett is, nem adja azt a képet, amit adnia kell csöndben négy fal közötti olvasás után.

Ibsen Peerje eredetileg a norvég nép gyönyörűen tanító satírája, de a költő ugy elmélyítette alakját, hogy általános emberivé vált, ami specifikusan norvégnak készült. Az öreg Ases asszony fia amolyan exaltált s fantaszt falu rossza, aki a hótakart csucok övezte völgykatlanból, öreg édes anvjá fenőfaházikós otthonából messze vágynk. A magafajta parasztnunka nem izlik neki, helvette álmonkon s meséken jár az esze, valami nagy s hatalmas után repül a képzelete s otthagyja öreg édes anyját, ott a csöndesen beszélő s rajongva szerető szelidnézésű szöke Solveiget, fejébe veszi, hogy királynak kell lennie s világgá megy. És vadul hajszoja ez az álma. Hegyi manók országában, sötét barlangokban király akar lenni, aranyat ás, rabszolga kereskedést folytat, istenképeket szállít Chinába, dús gazdag ember lesz, akit minden tettében önzés s anyagiasság vezet. Közben anyját is eltemeti, míg egyszer csak fordul a kocka s mindenki megcsalja, hajóját elveszti. Anitra a beduin lány kifosztja s kigunyolja, semmi terve sem sikerül s az örülethez jut közel. Öregén, megtörve kerül haza s hallia az ibseni tanácsot: „Maradj az, ami vagy, légy önmagad”. Más szóval az egyéniségnek nem szabad önzéssé fajulni, az igazi individualizmus az, ha legbensőbb énjének lehetőségeiben él, s akarja föltalálni a boldogságot, ne

BORSAJTÓ

és SZÓLÓZÚZÓ gyártmányainkat ajánljuk a t. szőlősgazdáknak. **DEBRECZENI VASÖNTŐGE ÉS GÉPLAKATOSSÁG** Debreczen, II., Hadházi-u. 22. Alapított 1882-ben.

akarjon más lenni a mi, de a saját énjének cselekvési határait tágítsa a józanság s szeretet jegyében. Peer kétségbeesetten látja be, hogy elhibázta az életét s a csalódást s önmegismerést nem is bírta el, ha nem nyújtana felé karját a csöndes, szomorúan mosolygó Solveig, aki egy egész életen át várt szótlan megadással az ő Peerjére. S a hazudozó, határozatlan kalandor későn látja be, hogy álmai királyságát otthon kellett volna keresnie.

Barnovszky alig rövidített valamit a darabon s színpadtechnika dolgában bámulatosat produkált. Az ibseni hangulat megteremtésében legnagyobb segítője azonban Grieg csodaszép zenéje volt, amelyet meg viszont teljes szépségében élvezni segítettek a művészi komponált scenaris keretek. Norvég hegyvidék minden, lelkeket megülő rejtelmessége, földalatti barlangok koboldjai, hegyi manó népsége, beduinház varázslók és szellemek vonultak el szemünk előtt. Peer öreg édes anyjának Asesnak halála jelenete poetikus szépségben koronája volt a darabnak. Alacsony faviskó egyetlen szobáiban halódik rossz fia után vágyódó Ases, mikor Peer benyit. A viszontlátás örömeiben Ases felejtéi fájdalmát s Peer gyerekkoráról emlékezik, mikor tündérmesékkel altatta el. Peer is mesebe fog, a betegágyat kocsinak nézi s mint régen, felhajt vele mennybéli kastélyokba. S közben a rossz fiáért sokat szenvedett Ases lelke valóban a mennyekbe száll.

Peer nehéz szerepét, melyet mindig a deklamálás veszélye fenyeget Kavslér játszotta, Ases Ilka Grünig és Solveig Lina Lossen volt.

Nem kevésbé kemény dió volt a Künstler-Theater beköszöntője sem. Gerhart Hauptmann, a Takácsok költőjét vonzotta Schiller Tellje, ahol a hős akárcsak a Takácsokban is, tulajdonképpen a tömeg s megpróbálta átírni a bilincseit lerázó sváici nép drámáját. A naturalisták atyamestere azonban sokkal önkényesebben járt el, mint Barnovszky. S az eredmény az lett, hogy a Tell feszült energiáktól forró levegője nagyon langyosra hűlt s az izzó lávamódra rohanó cselekmény a nagy fékezésben szinte elvesztette a hatóerejét. A klasszikusból lett naturalista dráma, amelyen meglátszott, hogy eredetileg nem annak készült. Stíluszavar állott elő. Mindamellett azonban pár igen szép jelenetet adott Hauptmann, melyek egész ápart igen sikerültek. Geszler zsoldosainak, s az almálövésnek jelenetei ügyesek s a sváici paraszt milieuban is sok az érdekesen korhú vonás.

Ezek után nem kell azért azt hinni, hogy csak Ibsen, Schiller, Hauptmann vagy Tolstoj, Strindberg darabok a beköszöntők. Azt minden jó véleményünk mellett sem tételhetjük fel a német publikumról, hogy csak ilyen táplálékból él. Van bőven vigjáték, operett s kinopremiére. Érdekes azonban, hogy itt is, akár a klasszikus daraboknál feltűnő kevés a német produktum. A Komöd'enhäusban a bécsi novellista Raoul Auernheimer „Das Paar nach der Mode“ vigjátékát adják sikerrel, jól pergő novella szellemesség van benne, amely jelentőség nélkül való ugyan, de 2—3 órán át jól elszórakoztat. A Theater des Westend Gräfin Fifi címen találja fel a hetvenes években már sikerrel adott Hennequin Ninichét német átdolgozásban a francia Albert Chautrier zenéjével. A zene szemtelenül lopott és éppen azért tulságosan fülbemászó, az előadás azonban igen sikerült a kállítás rendkívül fényes lévén s a primadonna Marie Ottmann feltűnő szép s ügyes. Természetesen mindennap zsúfolásig teltház. A Residenz-Theaterben is Desvallières jelentőség nélküli „Im Ehekäfig“ (Les maris en cages) darabját adják. Ami német, az nem új. A Kinokönigin s a Filmzauber, amelyek a minap volt nálunk a premierje és egyéb említésre sem méltó apróságok. A Kinokönigin Gilbertje különben igen hamar népszerűvé vált zenét irt a Metropol-Theater revue szerű fényes kiállítású „Die Reise um die Erde in

40 Tagen“ c. csekély 19 képes ui darabjához. Ő maga dirigálja is.

S végül a mozik, a számtalan Lichtspielék premierjei is komoly kritika tárgyát képezik itt. A B. Z. am Mittag hosszabb cikkben bírálja Paul Lindaunak két ui filmjét. „Die Landstrasse“ az egyik, erről teljes elismeréssel állapítja meg, hogy a legjobb Lindau-film, a másikkal „Der letzte Tag“ címűről a véleménye igen kedvezőtlen.

dr. Balázs Jenő.

Albánia lakossága.

— Vérbosszu Albániában.

Egy új állam alakul a puszkaporos Balkán nyugati partjain. Az albán nép önálló lesz, önmaga fölött fog rendelkezni — Európa felügyelete mellett. Ugyszólván ismeretlen még az a több száz ezernyi kulturálatlan ember, akik eddig a török bigottságba temetkeztek, most pedig talán akaratos ellenére is szabaddá tették őket. Most kezdi megismerni a kultúrvilág ezt a barbár népfajt, amely vitézségében és bátorságában felülmúlja Európa legfégyelmesebb hadseregét.

Ez a bátorság és vitézség a legféktelenebb és legdurvább vadsággal párosul. Észak-Albánia népei között ma is divatozik a vérbosszu. A vetélytárs bujkálva, hizelegye hályába keríti vetélytársát és a bosszualló fél a másik „bünéhez“ képest megfelelő mennyiségben vérét veszi, miután ártalmatlanná tette a vetélytársat.

Ugyanez divatozik a rablóbandák manipulációiban is. Egy gazdagabb embert elhalmoznak fenyegető levelekkel „bizonyos mennyiségű vér erejéig“. Ha fizet, akkor békén hagyják, ha nem, akkor előbb-utóbb végrehajtják rajta a vérbosszút. A rablás ugyszólván tisztességes foglalkozásszámba megy náluk. Még a jóbarát megrablása is a legnagyobb dicsőség.

Eredeti típus az albán asszony. Egyes helyek asszonyain meglátszik már a kultúra nyoma. Ezek a nők nem járnak lefátyolozottan; férjüknek odaadó hitvesei és osztályosai, ők minden bajban és örömeiben; gyermekeiket gonddal nevelik. A férj helyett az asszony ir és olvas, sőt nyelveket is tanul. A férjét becsületes vagy becsületlen manipulációiban ez az asszony támogatja okos tanácsaival.

Sok esetben igen nagy műveltségű asszonyok akadnak közöttük s jellemző, hogy inkább az alsóbb, közönségesebb néprétegekhez tartoznak.

Az előkelőbb albán családok asszonyai inkább a másik asszonyi racet képezik, amely lényegesen eltér az előbbtől. Ezeket az asszonyokat állandóan fátyol borítja. Soha semmit nem dolgoznak, mert a munkát lealacsonyítónak tartják. A legoktalanabb és legostobább témákkal foglalkozik. Soha semmi iránt nem érdeklődik, csak beszél értelem és sokszor összefüggés nélkül. Soha nem ír, nem olvas, nem tanul. Legjobb vágva az, hogy föl legyen c'omázva; az izléses külsővel azonban nem farszítja magát; alig fészülködik, ruhája rendetlen. A környezetet, a szobája is mindig piszkos és rendetlen. A gyermekeket is elhanyagolja, piszkosan, neveletlenül hagyja őket.

Egy családnál rendszeren négy, olykor két asszony van, t. i. a háziasszonyon kívül ott van mindig egy anyós és sokszor két sógornő is. Ezek azután a legféktelenebb veszekedéseket rendezik a gyermekek épülésére. Ugyszólván alig van „előkelőbb“ albán család, amely nem volna örökké hangos az asszonyok veszekedésével.

A cselédek sorsa egyenesen megdöbbentő. A legtöbbszőr kanapén heverésző asszony, ha valami nem tetsző dolgot lát a házban, azonnal a szegény cseléd lányt veszi elő, akit sokszor véresre rugdos. A cseléd lány helyzete azonban megváltozik akkor, midőn férj-

hez megy, ilyenkor urnójét még a sétájára is elszokta kísélni, otthon is a leglobb bánásmódban részesül s minden titkot reabiznak.

Ilyen asszonyok mellett természetesen szó sem lehet egészséges házasságról. A férfi legtöbbször azért veszi feleségül azt a sokszor már gyermekkorában elpuhult „uri“ lányt, mert pénzt kap vele, a leány pedig azért megy férjhez, mert reméli, hogy még több alkalma lesz a semmittevésben fetrengei. A férfi hamar elhidegül a mindig rendtelenebb asszonytól s valóságos teherre válik számukra az otthon.

Remélni lehet, hogy a mostani átalakulások gyökeresen megváltoztatják nemcsak az albán nép durva közszellemét, nemcsak a teljesen vádallati nivón álló közbiztonságot emelik európai nivóra, hanem megváltoztatják a családi élet szellemét is, amely a jelenlegi formájában vagy nemzetpusztuláshoz, vagy teljes erkölcsi anarchiához vezet.

Hajduszoboszló város marad

Az állandó választmány ülése

Az egész országban nagy föltűnést keltett annak idején Hajduszoboszló városának az a határozata, hogy rendezett tanácsú városi jellegének megszüntetését kéri és visszafeloldódik nagyközséggé.

Az ügy most kerül Hajdúvármegye öszi közgyűlése elé, amelynek ezt a határozatot pártolón vagy elutasító javaslattal kell fölterjeszteni a belügyminiszterhez. Ma az állandó választmány tárgyalta a kérdést.

Az ülésről tudósításunk a következő:

Az állandó választmány ülésén Domahidy Elemér főispán elnökölt, aki most tért haza külföldi utjáról. Jelen voltak az előadókn kívül Padrah Sándor, Lovka Károly és Juhász Nagy Sándor dr.

A választmány javasolja, hogy Hajduszoboszló és Hajdunánás nyugdíjszabályrendelet tervezetét, amelyet az új városi törvény rendelkezése szerint alkottak, adia vissza a két városnak kisebb pótlások végett.

Hajduszoboszlónak nagyközséggé való visszafeloldására vonatkozóan Czeglédy Mihály dr. főügyész előterjesztette, hogy a határozat nem szabályszerűen hozott, amint azt a törvény kívánja. De kulturális szempontból sem kívánatos és a tradíciók miatt sem engedhető meg a visszafeloldás. A választmány tehát javasolja, hogy a közgyűlés ne véleményezze a belügyminisztériumnál a visszafeloldás engedélyvezését.

Ezután még több községi és olyan ügyet tárgyaltak le, amelyek a legutóbbi választmányi ülésről elmaradtak:

TÖRVÉNYKEZÉS

§ **Új joggyakornok.** A debreceni kir. ítélőtábla elnöke Dán Andor bánffyhungyadi lakos, ügyvédjelöltet, a debreceni kir. ítélőtábla kerületébe segélydíjas joggyakornokká nevezte ki.

§ **Bűnügyi főtárgyalások.** A debreceni kir. törvényszék, mint büntetőbírótság előtt a jövő hét folyamán a következő tárgyalások fognak megtartatni:

Szeptember 27-én: Györi Mihályné lopás büntette, Siket Irma lopás büntette, Varga Antal hivatalos hatalommal való visszaélés.

Szeptember 30-án: Tikusz Sándor hatóság elleni erőszak büntette, Aszódi Mór gondatlanságból okozott súlyos testisértés, Sipos István súlyos testisértés vétsége, Bajusz Julianna lopás büntette, Szegedi Gvula lopás büntette, Balázs Teréz lopás büntette.

Október hó 1-én: Péter Mihály és társa

POLLÁK SAMU

vízvezetői és csatornázási szerelő, a „Háztulajdonosok Egyesületének“ szerződéses vállalkozója. DEBRECZEN, PIACZ-UTCZA 43. SZÁM. ::: TELEFON 656. SZÁM.

Készít: Fűrdőberendezéseket, fagymentes klozetteket, kutakat és kagylókat, valamint minden e szakmába vágó munkálatokat a legjutányosabb árban és a legmesszebbmenő garancia mellett. ←

Vieperitől

lopás büntette, Székelyhidi Mihály gondatlanságból okozott súlyos testisértés vétsége, Falk és társa kivándorlásra csábítás.

Szeptember hó 2-án: Ifj. Sóvágó Imre gondatlanságból okozott súlyos testisértés vétsége, Varga Aladár család büntette, Sugár Zsigmond lopás büntette, Pócsai Albert lopás vétsége, Kocsis Mihály pénzhamisítás büntette, Jaskó Sándor lopás büntette.

Szeptember hó 3-án: Szoboszlai Sándor lopás és orgazdaság büntette, Miklovácz András súlyos testisértés büntette, özv. Varga Sándorné gondatlanságból okozott súlyos testisértés büntette.

Szeptember hó 4-én: Molnár Mária lopás vétsége, Félegyházy Lajos sikkasztás büntette, Prém Mária lopás vétsége, Bodó Sándor súlyos testisértés vétsége, Végh Sándor gondatlanságból okozott súlyos testisértés vétsége.

HIREK

— **Vasárnapi istentiszteletek.** E hó 28-án prédikálni fognak a refomátus templomokban a következők: a Nagytemplomban Bodnár Gábor s.-lelkész, a Kistemplomban 9 órakor Konrád Zoltán s.-lelkész, 11 órakor Balogh Béla s.-lelkész, a Kossuth-utcai templomban Polgár Gyula s.-lelkész, az Ispótyai templomban Dancsházy Sándor s.-lelkész, a városi szegényházban Hajdu Zsigmond püspöki titkár, a csapókeri imaházban Kovács János vallásoktató lelkész, a homokkeri imaházban Boér Károly vallásoktató lelkész.

Az ágostai hitvallásu evangélikus templomban délelőtt 10 órakor Materny Lajos főesperes fogja végezni az istentiszteletet.

— **A kamarai elnök megerősítése.** A kereskedelmi miniszter Szent-Királyi Tivadarnak a debreceni kamara elnökévé, Falk Lajosnak és Debreczeni Lajosnak ugyanezen kamara alelnökeivé történt megválasztását jóváhagyta s nevezetteket állásaikban megerősítette.

— **Tóth Erzsike bérmaképe.** Megírtuk, hogy a mult vasárnapi bérmálók között jelen volt az oly tragikus véget ért Tóth Erzsike is, hogy a bérmálási szentséget felvegye Széchenyi Miklós gróf püspöktől. Valószínű, hogy már akkor tudatában volt a bekövetkezendő szomorú eseménynek, legalább is arra váll, hogy mindenen megakarta örökíttetni magát. A bérmálásról Letzter József udvari fényképész pillanatfelvételeket készített a kath. gimnázium udvarán, követve a püspököt a keskeny sorfal között. Amidőn Széchenyi püspök megbérmálta az udvar közepe táján álló Tóth Erzsikét, attól kezdve folyton szemével kísérte a fényképező-gépet és midőn azt Letzter abban az irányban fényképezéshez emelte, többször előrahajolt. Midőn Letzter József közelébe ért, kérlelte, hogy vegye le őt és csak miután Letzter megnyugtatta, hogy okvetlen rajta lesz a képen, mert észrevette, hogy rajta szeretne lenni — nyugodott bele egy újabb felvétel mellőzésébe. A mi agilis művészfényképésziünk 24 pillanatfelvételt készített a bérmálásról, amelyek a mai naptól kezdve műtermének kapubejáratainál lesznek kiállítva. A Tóth Erzsike alakja a sokaságban kereszttel van jelölve az 1 számú képen.

— **Debrecen költségvetése.** A főszámvéző által összeállított költségvetési tervzetet a felügyelő-bizottság ma vette tárgyalás alá. Munkálatát kedden fejezi be.

— **Az ügyvédi kamara köréből.** A debreceni ügyvédi kamara közhírré teszi, hogy dr. Kardos Géza ügyvéd Derecske székhelyűl az ügyvédek névjegyzékébe felvétellett. Tóth Zsiga abadszalóki ügyvéd a kamara területéről Szentendrre távozzván, a névjegyzékéből töröltetett.

— **Az egyházkerület őszi közgyűlése.** A tiszántúli egyházkerület ez év őszi közgyűlésének és az ezt megelőző bizottsági gyűlések idejét egyházkerületi elnökség a következőképpen állapította meg: november 5-én délelőtt 9 órakor egyházkerületi tanügyi bizottsági gyűlés; november 5-én d. u. 3 órakor egyházkerületi pénzügyi bizottsági gyűlés; november 6-án d. e. 9 órakor főiskolai igazgatótanácsai gyűlés; november 7-én d. e. 9 órakor népiszkolai tanügyi bizottsági gyűlés; november 18-án d. e. 9 órakor bírósági gyűlés; november 18-án délután 3 órakor esperesi értekezlet; november 19-én d. e. 9 órakor és folytatva az egyházkerületi közgyűlés.

— **A beregi skizma vezére.** Máramaros-szigetről jelentik: Kabalyuk Sándor athoszlegyi szerzetes, a máramaros-ugocsa és beregmezei skizma vezére, ki a skizma ügyében megindult vizsgálatkor Amerikába szökött, ma pénzzel bőven ellátva, titokban hazajött. Kabalyuk a máramaros-szigeti törvényszék épületébe lopózott, hogy fogva lévő társairól híreket szerezhesen. Brenner Mihály vizsgálóbíró, amint tegnap végigment a törvényszéki épület folyosóján, a skizma bűnügyének vizsgálati irataihoz csatolt fényképről felismerte Kabalyukot és le tartóztatta.

— **Solingeni és angol acél zsebkések,** ollók, borotvák és nyíró készülékek olcsó szabott árakon **Mentze Henrik-nél** Piac-utca 38. szám.

Egységárak

12
K

16
K

City cipők

Falkón Piac 43-4361 43, a Hungaróval szemben.

— **Az új kamara első ülése.** A debreceni kereskedelmi- és iparkamara október hó 9-én szándékozott első közgyűlését megtartani. Minthogy azonban ez a nap érintkezik az október 10-én beálló izraelita nagy ünneppel, ennek folytán az ülés valószínűleg szerdán október 8-án lesz.

— **Zóla „Germinál“-ja filmen.** Zóla diadalmas megrázó erejű regényének a „Germinálnak“ esütörtökön volt a bemutatója a budapesti „Omnia“ mozgóképalotjában. A „Pesti Hírlap“, a „Népszava“, „Az Ujság“, a „Magyarország“, a „Pesti Napló“, „A Nap“, „Az Est“ stb. napilapok hasábos cikkben számolnak be olvasó közönségüknek a kinematográfia eme legújabb remeke milyen példátlan sikert aratott. A 3200 méteres film páratlan áldozatkésztséggel készült el „Pathé-Freres“ gyárában. A „Germinál“ Debrecenben október 6-ától egy teljes héten át kerül bemutatásra az Uránus-színházban.

— **Szabadságolják a póttartalékosokat.** A hadügyminisztérium rendeletet küldött a hadtestparancsnokságnak, amely szerint a véderőtörvény 43. §-a alapján az 1912. évtől tényleges szolgálatra visszatartott 1912. sorozó évfolyambeli létszám felett való póttartalékosok szeptember 26-ától a nem tényleges állományba helyezendők. A rendelet szerint e póttartalékosok katonakönyvébe a következő klauzula vezetendő:

— Az 1912. évi december 24-étől 1913. évi szeptember 25-éig a közös hadsereg kiegészítésére tényleges szolgálatban eltöltött idő egy fegyvergyakorlatnak felel meg.

— **A kolera.** A belügyminisztérium közegészségügyi osztálya jelenti: A temesmegyei Deliblaton 2, a krassószörénymegyei Néramogyoróson 1, Szakaláron 3, a beregmezei Szolyván 2, az ungmegyei Nagyráton 1, a pestmegyei Hidegkúton 1, végül Kolozsvár városában 1 koleramegbetegedés fordult elő.

— **Ma utoljára látható az Uránus (Korona-passage) mai fényes műsora.** 1. A Bug folyó, gyönyörű természeti felvétel. 2. Noana nyaklánc, megható indus dráma. 3. A hü ló, humoros. 4. Szarvasok és antilopok természeti tanulmány. 5. Jani vizsgálja, kacagató. 6. Famégmunkálás St. Claudeban, ismeretterjesztő. 7. Cinzfusz a házbéruzsorás, bohózat. 8-9-10. Nagy attrakció 3 felv. artista-dráma. Előadás kezdete d. u. 3 órától 5-ig mérsékelt helyárakkal. 5 órától rendes helyárak folytonos bemenettel. Utolsó bemenet 10 órakor, Hétfőn, kedden szerdán teljesen új műsor kerül bemutatásra.

— **A Concours Hippique és a hortobágyi kirándulás.** A Concours Hippique intézősége tudvalevőleg az október hó folyamán a Concours Hippiquere érkező idegeneknek be akarja mutatni a Hortobágyot. A vendégeket a város a Hortobágy-pusztán megvendégeli és bemutatja nekik a város híres ménését, gulyáját is. A hortobágyi kirándulás október hó 27-én lesz. Külön vonat indul a nagy állomástól délelőtt 10 órakor. Visszajövetel különvonaton délután. A külön vonatot délután 4 órakor indul a Hortobágyról és Debrecenbe délután fél hat órakor érkezik. A kirándulásra jegyek, melyben az oda és visszautazás költsége is benn foglaltatik, 4 koronáért minden tőzsdében a mai naptól kezdve kaphatók.

— **Októberi menetrendünk** már megjelent és 20 fillérért lapunk kiadóhivatalában és az összes tőzsdékben kapható. Ezen menetrend, mely kicsi alakjánál fogva mindig zsebben hordozható, teljesen feleslegessé teszi a nagy menetrendnek a megvételét. Menetrendünk a debreceni embernek nélkülözhetetlen, mert minden keresgélés nélkül mutatja az egyenes utirányokat Debrecenből kiindulva bárhová és vissza Debrecenbe. Első pillanatra megtalálható benne az az irány, ahova vagy honnan utazni akarunk, ami pedig a máv. menetrendekből csak keresgélés után, nehézkesen állapítható meg.

— **Katonák a munkások rokkant- és nyugdíjgyejesületében.** A belügyminiszter leiratot intézett a fővároshoz a hadsereg tagjainak a Magyarországi Munkások Rokkant- és Nyugdíjgyejesületébe való belépése ügyében. Elrendelte a miniszter, hogy a közös-hadseregnél, honvédségnél és csendőrségnél szolgáló legénység tagjai lehetnek az egyesületnek, de az egyesület vezetésében semmi néven nevezendő vezetőszeretett vállalkozók nem szabad. A katonatisztek, katonai tisztviselők azonban egyáltalában nem lehetnek az egyesület tagjai. A miniszter rendelkezése folytán az eddig belépett összes tisztek és tisztviselők az egyesület kötelékéből elbocsátandók. Tekintettel arra, hogy a tisztek annak idején jóhiszeműen léptek be és fizették a járulékot, a miniszter fölszólította az egyesület vezetőségét, hogy ezek kárpótlása végett javaslatot terjesszen föl hozzá.

— **Ellenőrzési szemle.** A debreceni katonai ügyosztály a következőket közli a hadkötelesekkel: A m. kir. honvédelmi miniszter urnak 1913. évi szeptember hó 6-án kelt 109094. számú körrendelete szerint a cs. és kir. közös hadsereg nem tényleges állomány legénységének, nem különben a m. kir. honvédség nem tényleges állomány legénységének ellenőrzési szemléi a folyó évben nem tartatnak meg. A tartalékos tisztekkel, tisztjelöltekkel, tisztviselőkkel, valamint a hadapródjelöltekkel és hasonló állásúakkal a tisztí bemutatás az eddigi módon a folyó évben is meg fog tartatni.

Fehérneműt, csipkefüggönyöket, női blousokat legszebben tisztít FEUERSTEIN

Piacz-utca 42. sz. (Lamprecht palota). Arany János-utca 16. sz. mosó intézete Piacz-utca 63. Telefon szám: Főújslet 11-57. sz. Flóksúlet 732. sz

Meghülés és köhögés.

Mindenki tudja, hogy gyakran milyen nehéz a hűléstől vagy a köhögéstől megszabadulni. Ilyen alkalmokkor a Scott-féle csukamájolaj-emulsió használata ajánlatos, melynek addig kell tartania, míg az ember magát ismét könnyűnek és erősnek nem érzi. A Scott-féle csukamájolaj-emulsió jótékony, különösen a köhögési ingert enyhítő hatása hamar észrevehető és a javulás könnyen észlelhető. Sokaknak köleszűzött a Scott-féle emulsió új erőt és életörömet, kik egy meghülés következményeivel és köhögésükkel évek hosszú sora óta bajlódtak.

A Scott-féle csukamájolaj-emulsió oly jóízű és könnyen emészthető, hogy úgy felhőttek, mint gyermekek szívesen szedik.

Egy eredeti üveg ára 2 korona 50 fillér. Minden gyógyszerárban kapható. Ha ezen lapra hivatkozva 50 fillér értékű levelet küld, SCOTT & BOWNE Ges. m. b. H. címére Wien VII., egy gyógyszerár utján próbaadagot küldünk.

Szerelmi dráma a Csapó-kertben.

Ma este a Csapó-kertben véres szerelmi dráma indult, amelynek azonban nem igen lesz súlyosabb következménye. Balogh Imre csizmadia segéd már régebben udvarolgatott Tóth Borbála nevű leánynak, aki szülei boltjában üzletvezetői teendőket végez. A csizmadia segéd, úgy látszik, régebben melegebb érzelmeket táplál a leány iránt, aki azonban nem viszonzta érzelmeit.

Ma este is beállított Tóthékhoz s a leányt, aki egyedül volt a boltban, ostromolni kezdte és házassági ajánlatot is tett annak:

— Legyen a feleségem, Boriska, mert ha nem, meglátja, rossz vége lesz az életünknek!

— Ugyan menjen! — utasította el a lány — megmondtam már, hogy nem szeretem és így nem leszek a magáé!

— Nem-e?! — rántotta ki revolverét a hős csizmadia — akkor együtt fogunk meghalni!

És egymásután három lövést tett. Kettőt a leányra, egyet a saját homlokára. A golyók közül egyik a leány mellébe fúródott, a másik pedig a legény homlokát vérezte meg. Komolyabb sebet azonban egyiknek sem ejtett. Erre a szerelmes legény, aki minden áron meg akart halni, kiszaladt az udvarra s az ott levő nyitott kutba ugrott, itt sem volt azonban szerencséje, mert a házbéliek kimentették.

Ugy a leányt, mint a legényt bezárárták az éjjeli órákban a kórházba, ahol azonban sérüléseiket jelentékteleneknek mondták. Pár nap alatt mindketten elhagyhatják a kórházat. A rendőrség az eset körül vizsgálatot indított.

— Menyasszonyi, névnapi és mindenféle alkalmi ajándéktárgyak, jó és olcsó kivitelben **Mentze Henrik** áruházában kapható Piac-utca 38. sz.

12 fillér

egy darab cukrászsütemény
MARX CUKRÁSZDÁJÁBAN
Csapó-utca 18. Telefon 866.

SALVATOR

kiváló bőr- és lithiumos gyógyforrás
vese- és hólyagbajoknál, kösvénynél, cukorbetegségnél, vörhenynél, emésztési és lélegzési szervek hurutjainál kitűnő hatása. Természetes vasmentes savanyúvíz.

Kapható ásványvízkereskedésekben és gyógyszerárakban. SCHULTES AGOST Szinye-Lipóczi Salvatorforrás-vállalat Budapest, V. Rudolf-rakpart 8.

Ékszer- és órajavitást

pontosan és szolid árak mellett eszközöl
PINTÉR GUSZTÁV,
Piac-utca 26. Bérpalota. Új utcában.

— A vásártéri Uránus nyári-színház a már köztudatba átment olcsó helyárák mellett, ma vasárnap előadást tart. Az előadás kezdete d. u. 4 órától 6-ig mérsékelt lezártított helyárák, 6 órától rendes helyárák, folytonos bemenet. Utolsó bemenet 10 órakor. A kiváló műsor kiemelkedő számai „Az örült gyermeke” 3 felvonásos népdrama és „Zsuzsi öröksége” kacagató bohózat. Azonkívül még 8 kiséző mozgókép-műsor.

— Megörült a felesége után. Fővárosi tudósítónk jelenti: Ma délután megjelent a rendőrségen Somenekkel Sándor honvédszázados, Ludovika-akadémiai tanár s előadta, hogy a felesége izgatottan ment el hazulról s még nem tért haza. Fél, hogy baja történt. Ugyanakkor jött be egy detektív és jelentette, hogy egy urinó agyonlőtte magát s egy levelet hagyott hátra. A kapitány megismerte a levélben felesége irását, öröngeni kezdett, mindent a földhöz vágott s azt kiáltozta:

— Hát van isten, hogy ez megtörténhetik és a Balkán háború. Nincs Isten.

A katonai kirendeltség vitte a szerencsétlen embert a kórházba.

— A Hunnia-mütermek képei és levelezőlapjai olcsók, szépek és tartósak. Mütermek: Piac- és Csapó-utcai sarokház.

Mérték utáni costümök

Bécsi és prágai műhelyben legutolsó divat szerinti kelmékből őszi ujdonságok ::

50

kor-tól kezdve készülnek

Halmágyi divatházában.

— **Lakbészabályzat**, amely világosan feltünteti a háztulajdonosnak a lakóhoz való viszonyát; házbér-nyugtakönyvecske, több évre való; házirend, amely a lakók kötelességeit és jogait bőségesen ösmerteti; hirdó; megtérítési kérvény; üres lakás esetére, ismét kiadott lakást bejelentő lapok; építkezési és lakhatás iránti kérvények; kapucédulák minden kiadó helyiség részére lapunk kiadóhivatalában kapható.

— **Legfinomabb gyapjuszövetek** mesés olcsó árban Kupfer és Társánál. Széchenyi-utca 1/b.

— **Gyönyörű kalap és uri divat ujdonságok** Frank Testvéreknél, az új megyeháza mellett.

— **A legújabb divatu kemény- és puha-kalapok** 5—6 és 7 koronáért Frank Imre uridivat üzletében kaphatók.

— **Csak Török-pezgőt igyunk**, minden jobb üzletben kaphatja.

— **Legújabb szabású blousok** érkeztek Frank Sándor női-divat üzletébe, a Frohner-mellett.

— **Kostüm és Pongyola-kelmék** a legszébb választékban, Frank Sándor női-divat üzletében a Frohner mellett.

A kolera és pestis.

A fekete és sárga rém.

Szigoru aktualitást szolgálunk, amikor a cimben foglalt „rémekről”, illetve azok eredetéről, rohamos elterjedéséről, de különösen Temesmegyében történt gyakori fellépéséről egyet-mást megírunk. A sárga és fekete rém — a jó isten tudná, melyik a színe — régóta dühög az emberiség rovására. Mint a szilaj, zúgó vihar után a langyos, permeteg eső, úgy hullottak e járvány titáni nyúga után az emberek. Előbb rájuk feküdt, görcsös vonaglásba fullasztotta a lihegő emberiséget, majd — mint a magasra locecsánó hullámok szélcsond alatt — elsimult minden, az áldozat vonaglott még egyet-kettőt és — kimult.

A régi Temesi Bánságot gyakran kereste fel a járvány-végzet. Ezt a sugár torony templomokkal, dus kalászt hullámzó tájakkal és itt-ott kidomborodó őshalmokkal büszkélkedő vidéket nagy előszeretettel, fokozott dühvel szemelte ki magának a „rém”. Most is, mint a homályban járó vaksi denevér szédítőt röppent és a balkáni harctéren heverő hideg hullák mellől a mi vidékünkre csapott le. Egyenesen Temesszigetre és a szomszédos községekbe.

Azelőtt is, nagyon régen, amikor a gyermekkorát élő kultúra nagy nehezen letelepült, 1738-ban váratlanul megakasztotta e szép haladást a pestis iszonyu pusztítása. Az első hírek, amelyek arról szóltak, hogy a ragadós betegség Erdélyben kitört, még csak 1738 januárban érkeztek a tartományi kormányhoz és már február 22-én nálunk is kitört, melyet egy Erdélyből érkező gyalogzászlóalj hurcolt be. Bár a hatóság mindent megtett a rettenetes betegség korlátozására, az mégis hónapokig emelkedőben volt. A pestisbetegeket elkülönítették és a városon kívül fekvő házakban helyezték el; júniusban már annyi haláleset fordult elő, hogy a hullákat rendszeresen eltemetni sem tudták, hanem máglyán égették meg. E szomorú viszonyok között érkezett meg június 19-én Mária Terézia férje Lothringeni Ferenc toscániai nagyherceg öccsével Temesvárra, melyet a hadsapatokkal együtt június hó 22-én hagyott el.

Augusztus 19-én a pestisbetegek száma már 497-re emelkedett, míg a javulóféltben lévőké csak hatvanhárom volt. A jezsuiták, miután soraikból már három rendtársuk meghalt és a házfőnök is megkapta a betegséget, a lelkészi teendőket kénytelenek voltak egyidőre, míg új rendtársak jönnek, a ferencz-rendükre bízni, a jezsuita rendházat pedig teljesen elzárták. Végre december utolján a pestis már szűnőben volt, de a lakosság most már inségnek volt kitéve, ami végképp meggyötörte. A nyáron át nem takaríthatott be semmit és így Szegedről, sőt Bécsből kellett oda élelmet küldeni. Nehéz, aggasztó napok voltak ezek és betetőzésül 1739 február 4-én erős földrengés rettegette meg a lakosságot, majd nagy tüzvész is pusztított, mely a Nagy-Palánk külvárost teljesen semmivé tette.

Ennyi csapás után végre megszűnt a pestis; 1739 március 28-án temették el az utolsó pestisben elhaltat és május 15-én vezették be a városba nagy ünnepélyességgel az eddig vesztézarban lévőket.

Az iszonyu pusztítás nagy hatást gyakorolt a polgárság lelkiületére. Már 1739 május 29-én Solderer Péter bíró alatt a tanács és a polgárság azt az ünnepélyes fogadalmat tette, hogy a városon kívül kápolnát épít és ahhoz minden május 15-én ünnepélyes körmenetet fog tartani. E fogadalomhoz híven 1740 május 15-én volt az első ünnepélyes körmenet a felépült kis erzsébetvárosi Rozália-kápolnához s e szokás azóta fenn is maradt. Az 1738-iki pestis megszűnése emlékére emelte Deschan János kamarai tanácsos a Losonczy-téren ma is meglévő Szent-háromság-szobrot.

Huszonnégy évvel később 1762 és 1763-ban a pestis megint meglátogatta városunkat; sok áldozatot szedett ezuttal is, de korántsem annyit, mint 1738-ik évben. A pol-

gárság ekkor a Nep. Sz. emeltette a fennálló Sz.

Mindő most ismer magát a k. mint Atilla többi isten ban és meg gerek. A t. vetni nyor mérföld. A pán keres expedició.

A rém hiszen a 1831—32-l is köztük ragja és k. egyetlen c. használt.

A vil. dött meg. kolera, me rándokok Egyptomb szágba s c. is ideértv.

A kol. is látogat venes, ma áldozatul mesvárott 1831—32. Akkor 13 szám volt születések azt mult város im. lunk föllé dések tét utját lehe.

Még Róbert fe mutatta, vegőben. szájon á olyan nag tást, min ki, Kochm egy sereg riumban.

Koch beteg let a tanítvá mégis na den Napc utána a p hozzája c.

K

Magyar hit. Osztrák hit. és szászok. Államvadás. Jelszólogban. Rima m. utca. Halgatóján. Könyv. var. Ir.

Mag. Béc. B.

Sz. K. (S. B. máj. ok. 1914. Rox. okt. Zab. okt. Tengeri 19. má. B.

A

gárság ekkor ismét megújította fogadalmát, a Nep. Szent János-társulat pedig ekkor emeltette az erdélyi kaszánya előtt a ma is fennálló Szent János-szobrot.

Mindössze nyolevan esztendeje, hogy a most ismétellen fellépett kolera bemutatta magát a kulturvilágnak. Ugy jött keletről, mint Atilla, Dzsingisz, Tamerlán, meg a többi isten-ostora. Csak valamivel gyorsabban és meg nem állíthaták se hegyek, se tengerek. A térképen lépésről-lépésre lehet követni nyomdokaikat. Minden lépésük száz mérföld. A Gangeszdelájánál kezdik és Európán keresztül Kaliforniában fejezik be az expedíciót.

A rém akkor igazibb rém volt, mint ma, hiszen a nevét se tudták. Magyarországon 1831-32-ben 250 ezer halt bele. (Kazinczy is köztük volt.) Azt mondták rá: Isten haragja és körülbelül az imádság volt ellene az egyetlen orvosság. A szám mutatja, mennyit használt.

A világiárvány azóta hatszor ismétlődött meg. A hetedik epidémia, ez a mostani kolera, még 1902-ben kezdődött. Mekka-i zarándokok hurcolták ki Indiából, bevitték Egyiptomba és Perzsiába, majd Oroszországba s onnan került ki a Balkánra, minket is ideértve.

A kolera ismétellen kerülgette, sőt meg is látogatta Temesvárt. A múlt század ötvenes, majd a hetvenes években sokan estek áldozatul ennek a borzasztó betegségnek Temesvárott. De a legnagyobb pusztítást az 1831-32. években vitt véghez a kolera. Akkor 1361-en haltak meg, ami tekintélyes szám volt, tekintve, hogy abban az évben a születések száma csak 648 volt. Ma, mint azt mult vasárnapi számunkban megírtuk, a város immár vértézve van az esetleg nálunk föllépő kolera ellen. Olyan óvintézkedések tétettek, hogy a vésznek hamarosan utját lehet állani.

Még harminc éve sincs talán, hogy Koch Róbert felfedezte a kolerabacillusokat és kimutatta, hogy nem szállonganak azok a levegőben. Rá kell valamire tapadniok, hogy a szájon át megfertőzzék az embert. Még olyan nagy orvosi elme se hitte el ezt a tanítást, mint Pettenkoffer. Önmagán próbálta ki, Kochnak van-e igaza, vagy neki: lenyelt egy sereg kolera-bacillust, amit a laboratóriumban tenyésztett.

Kochnak lett igaza, Pettenkoffer súlyos beteg lett, a halál küszöbéről huzták vissza a tanítványai. Teóriája elbukott, de azért ő mégis nagyobb hős, mint minden idők minden Napoleonjai. Aki kétségbe vonja, csinálja utána a próbát. Anyag és alkalom van most hozzája elegendő.

Helyreigazítás. Tegnap lapszámunkban egy debreceni iparvállalat csödiéről adtunk hírt, mely tévesen Fémáru- és Lemezgyár részvénytársaságnak lett jelezve. A csödeljárás ezzel ellentétben az Építő- és Lemezárugyár részvénytársaság ellen mondatott ki, melyet a tévedések elkerülése miatt ez uton igazítunk helyre.

Bőriparosok gyűlései. A debreceni bőriparosok azt tervezték, hogy ez év őszén országos gyűlésre hívják meg az összes bőrfeldolgozó iparosok küldötteit. Az országos jellegű gyűléseket azonban ezidő szerint, az ország némely vidékén fellépett kolera-esetekre tekintettel a hatóságok nem engednék meg, így e terv halasztást szenved. Egyelőre a debreceni és vidéki iparoság nemrég megtartott gyűlésén kívül az egyes nagyobb városok bőriparosai tartanak helyi-értekezleteket, így most Szatmáron, a közel jövőben pedig Szolnokon lesz ily gyűlés, amelyeken a kamara is kiküldött utján résztvesz, és a bőriparosok jogosult érdekeinek érvényesülését elősegíteni törekszik.

Fizetésektelenségek. A bécsi hitelezői védegyelet a következő fizetésektelenségeket jelenti: Birbaum Henrik Putnok, Walzmann Lajos Mátyásföld (csőd).

Hirdetmény.

Az 1913. évi március hó 30-án tartott közgyűlésünk elhatározta a jelenleg forgalomban levő K 400—névértékű intézetünkbeli részvényeknek K 300—névértékű részvényekre való kicserélését. Ennélfogva felhívjuk t. részvényeseinket, hogy a birtokukban levő K 400—névértékű intézetünkbeli részvényeket az 1912. évtől kezdődő szelvényekkel együtt jegyzék kíséretében és számszerű sorrendben pénztárunknál üzleti óráink alatt átadni sziveskedjenek. Az így átadott részvényekről ideiglenes elismervényeket szolgáltatunk ki, melyek ezek keltétől számított 60 nap multán fognak K 300—névértékű és 1913. évtől kezdődő szelvényekkel biró intézetünkbe i új részvényekre kicseréltetni. A kicserélés — amennyiben az új részvények is a megfelelő régi nevekre lesznek kiállítva — díj- és költségmentesen történik. Osztalék ezentul csak az új részvények szelvényei ellenében lesz intézetünk által fizethető.

Általános Forgalmi Bank
Részvénytársaság.

Aki jó péksüteményt és komlós házikenyeret

akar enni, az kérje a HOLSTEIN-féle gyártmányt. Debreczen, Méliusz-tér 8. szám. Telefon 12-67.

9378—1913. tkvsz.

Árverési hirdetményi kivonat.

A debreczeni kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy a Bank-egyesület r.-t. végrehajtónak Preku István és neje debreczeni lakos végrehajtást szenvedettek elleni végrehajtási ügyében az árverést elrendelte a debreczeni kir. törvényszék területéhez tartozó debreczeni 9798. sz. tkjvben A. + 1. sor 11208/35. hrsz. a. foglalt Gerébi te epi ujosztású földre 797 korona kikiáltási árban és hogy a fentebb megjelölt ingatlan az 1913. évi október hó 17 ik napján délelőtti 9 órakor e kir. törvényszék árverési termében megtartandó nyilvános árverésen 399 korona 33 filléren alól eladatni nem fog.

Az árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 10%-át készpénzben, vagy óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Az, aki az ingatlanra megállapított kikiáltási árnál magasabb ígéretet tett, ha többet ígérni senki sem akar, a vn. 25. §-a értelmében köteles nyomban a bánatpénzt az általa ígért ár 10%-áig kiegészíteni, különben ígérete figyelmen kívül marad és a nyomban folytatandó árverésen részt nem vehet.

Debreczen, 1913. évi július hó 27. napján. A kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság.

Balogh István s. k, kir. tiszéki jegyző.

Bőrtisztatlanságokat PINOSOL

mint bőralkát, pörseceket, hájfényt, érdes és feltöredezett testbőrt megszűntet

mely a kátrányt gyógyhatású alkotórészeit elszigetelve és a szagos, színező és ragasztó alkotórészeketől mentesítve, tartalmazza és a gráci dermatológiai klinika megfigyelései szerint hatásosabb, mint az officinális kátrányeműek.

Alkalmazható leginkább mint

folyékony Pinosol-szappan (1 K és 2 K 50 filléres palackokban hosszantartó készlet)

Aki pedig megszokásból a szilárd szappant előnyben részesíti, használjon

Pinosol-Boraxszappant (80 fillér) vagy Pinosol-kénestejszappant (90 fillér).

Bőrbajok és kiütések ellen az orvosok a szilárd 10%-os Pinosolszappant ajánlják (90 fillér).

Bővebbet a szappanokhoz csatolt ismertetés nyújt.

Fejmosásokhoz, hajhullás, korpásodás stb ellen a folyékony Pinosol-hajszappan szolgál, 1 koronás és 2 korona 50 filléres palackokban (hosszantartó készlet).

Kapható gyógyszerárakban, drogeriákban és illatszerekkereskedésekben.

Pinosolwerke G. Hell & Comp., Troppan

Wien, I., Helfferstorferstrasse II.

Debreczeni raktár: Központi drogeriában Rex Ferenc és Társánál.

Valódi védjegyű

Őszi trágyázás!

Thomassalak

a legjobb és legolcsóbb foszforsavas műtrágya!

Óvakodjunk a hamisításoktól!

Csak akkor valódi, ha ily zsákban van és eredeti ólomzár van rajta.

Minden zsák tartalomjegyzékkel van ellátva!

KALMAR VILMOS

Thomasphosphatfabriken Berlin vezérképviseletje

Budapest, VI., Andrássy-ut 49. sz.

Raktár Debreczenben: Kontsek Géznál.

Különösen a jelenlegi rendkívüli olcsó árakra figyelmeztetjük a vásárlókat.

KÖZGAZDASÁG.

Budapesti értéktőzsde.

Magyar hűfel	823 60
Osztrák hűfel	624 50
4 százalékos koronajáradék	81 15
Államvesszi	897 —
Jelzálogbank	228 75
Rimamurányi	680 —
Malgótarján	762 —
Kőszáli vasút	688 —

Irányszat:

Magánleszámitolási kamatláb:

Bécs 5%, Berlin 5%, London 4%.

Budapesti gabonátőzsde.

Svárn K. (Strasser és Közig) deb. bizonyonyos távirati jelentése	
Bana májusra	10 61
októberre	11 48
1914. ápr.	8 05
Róz, októberre	8 8
szeptemberre	7 49
Zab októberre	7 46
szeptemberre	6 81
Tengeri 1918. év szeptemberre	
máj	
Keszára csendes.	

Wotan

Lámpa

A legjobb és a legtartósabb drótszálas lámpa. Huzott drótszállal 75% árammegtakarítás.

Kapható villanyszerelési üzletekben, villanytelepeken és a MAGYAR SIEMENS-SCHUCKERT-MŰVEK-nél, Budapest, VI., Teréz-körút 36. Gyár-utca 13.

!! MEGÉRKEZETT !!

MOSKOVITS JÓZSEF
uri szabó divattermébe
a legfinomabb angol
DIVAT SZÖVETEK

városi új bérház 26. A nagy-
érdemű urak pártfogá-
sát kéri, tisztelettel:

MOSKOVITS JÓZSEF

Üzletem áthelyezése foly-
tán a raktáron lévő áruk
az alanti árjegyzék sze-
rint olcsó szabott árak
mellett szerezhetők be:

Női felöltő színes, hosszú	8' — 9' — 10' — kor.-tól
Női felöltő sötétkék, hosszú	12' — 14' — 16' — kor.-tól
Női felöltő fekete, hosszú	14' — 15' — 18' — kor.-tól
Leánykabát hosszú, színes	8' — 9' — 10' — kor.-tól
Leánykabát hosszú, kék,	12' — 14' — 16' — kor.-tól
Leánykabát rövid, színes	4' — 5' — 6' — kor.-tól
Női costüm színes, angol	18' — 20' — 24' — kor.-tól
Női costüm színes, finom	35' — 40' — 45' — kor.-tól
Leánycostüm színes angolkelme	15' — 16' — 18' — kor.-tól
Gyermekgallérok	3—4 kor.-tól
Pongyolák	6' — kor.-tól
Bluzok	3' — kor.-tól

Tisztelettel

**Halmágyi
Sámuel**

női és leány-
felöltők áruháza

Piac-utca 47,
:: a főpostával szemben. ::

KEIL-LAKK

„Keil-Lakk“-nál jobb máz nincsen
Asszony mondja: ez a kincsem!
A padló úgy fénylik tőle,
Nem is kell sok máz belőle;
Kevés munka, semmi kín,
Barna, vagy porszürke szín,
Figyelmed csak arra legyen,
Hogy az mindig „Keil-Lakk“ legyen!
Ajtó, mosdó, ablakpárkány
Oly fehér lesz mint a márvány,

Ha „fehér Keil Lakk“-ot veszünk
S vele mindent jól befestünk.
Konyhabutor, asztal, szék,
Itt van „Keil-Lakk“ azurkék,
Kerü butort fessünk zöldre,
Gyermekeknek öröme.
„Keil-Lakk“-ból van minden szín,
Kék, piros, zöld-rozmarin.
Szóval: ház vagy nyári lak,
Mindig legyen ott „Keil-Lakk“!

Mindenkor kapható

Kontsek Géza cégnél, Debreczen.595. szv. szám.
1913.

Debreczeni m. kir. állami méntelep-parancsnokság.

Árlejtési hirdetmény.

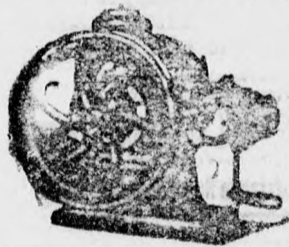
A debreczeni m. kir. állami méntelep eperjesi, debreczeni, turja-remetei, rimaszombati, szatmárnémeti-i, jászberényi és nagyszalontai osztályában elhelyezett katonai legénység részére 1913. évi november hó 1-től 1914. évi október hó végéig szükségglendő **kenyér és tűzifa**, valamint ugyancsak fentjelzett időszakban az eperjesi, turjaremetei, szatmárnémeti-i és nagyszalontai osztály ménállománya részére szükségglendő **széna és alomszalma**, továbbá a rimaszombati és jászberényi osztály ménállománya részére szükségglendő **széna** biztosítása iránt a debreczeni m. kir. állami méntelep számvevő irodájában **1913. évi október hó 6-án délelőtt 10 órakor írásbeli zártajánlati árlejtés fog megtartatni.**

A takarmány szükségletre megjelölték, hogy a termelők nemcsak az egész mennyiségre, hanem 100 métermázsára is tehetnek ajánlatot. Egyenlő ajánlatok esetén a gazdák és gazdasági szövetkezetek ajánlati előnyben részesülnek.

A közelebbi szállítási feltételek a debreczeni m. kir. állami méntelep számvevő irodájában, továbbá az eperjesi, turjaremetei, rimaszombati, szatmárnémeti-i, jászberényi és nagyszalontai ménteleposztály-parancsnokságoknál megtekinthetők, ahol a szállítási feltételek füzete is megtekinthető és ahonnan az árlejtési hirdetmény kívánatra megküldetik.

Debreczen, 1913. évi szeptember hó 20-án.

Debreczeni m. kir. állami méntelep-parancsnokság.

A világhírű
és a legújabb rendszerű**BOLINDER
NYERSOLAJ-MOTOROK**

és azok alkatrészei kizárólag

**Ányos Imre cégnél kaphatók
Budapest, VI., Podmaniczky-utca 17. szám.**

Legkisebb nyersolajszükséglet! Feltétlen jótállás! Jutányos árak! Kedvező fizetési feltételek!

TELEFON 12—76. Kérjen díjtalan felvilágosítást és ingyen árjegyzéket!

Az évek óta legjobbnak bizonyult

**Fernolendt-
cipőpaszta****„NIGRIN“**

a legszebb fényességet adja :: és a bőrt tartóssá teszi.

Véd--jegy**!! Mindenütt kapható !!****Tü-**igen
SZÜGYI**li****pe**akármily
lanyerőre
tollat és
választék
sát elvállal**Katz****Csöd**Mint
ezennel k
hez leltár
alatt föl
korona b
rendezési
szám ala
szerzési
árakat, n
tételszám
504 kor
csödválás
vényszek
határozat
gyalás uAz
választm
reczeni t
nyújtand
le a becA
ugy az a
tot tenniA
ideje 18
után 5mány a
fogadás

A

követke

1.

jogot, h
tározoz
jasztmá
s esetle
hasson.

2.

áraknak
röl, sen
tosságo
hogy a
benjött

3.

tött 48
akkor
ben a
nem te
elvezte
sége é

4.

jelenleg
hanem
elfogad
tani.

5.

6.

közber

D

Telefon 945. Telefon 945.

Tüzifa, köszén

Igen olcsón beszerezhető
SZÜGYINÉL, (Hungária-malom mellett.)

Ugyanott 2 és 3 méteres akácfa olcsón kaphatók.

Tisztelettel értesitem a n. é. közönséget, hogy

libatollat és pehelyt

akármily mennyiségben veszek és eladok. Villanyerőre működő gépeimen tisztított fosztott tollat és pehelyt kelengyékhez állandóan nagy választékban szolgálhatok. Használt toll tisztítását elvállalom Tisztelettel:

Katz Áron tollnagykereskedő,
Debreczen, Hatvan-utca 74.

Csödtömegeladási hirdetés.

Mint vb. Róth Antal csödtömeggondnoka ezennel közhírré teszem, hogy a csödtömeghez leltározott, abban I. 1-32. tétel szám alatt fölött 11732 korona beszerzési és 2092 korona becsértékű üzleti berendezést és berendezési tárgyakat, továbbá II. 1-614. tétel szám alatt felvett 7745 korona 20 fillér beszerzési és 4745 korona 30 fillér becsértékű árukat, nem különben a III. felvett 1-40. tétel számú 959 korona 86 fillér beszerzési és 504 korona becsértékű árukat az ideiglenes csödtömegeladónak a debreczeni kir. törvényszék mint csödtömegeladás által jóváhagyott határozata alapján zárt ajánlati versenytárgyalás útján eladom.

Az ajánlatok zárt borítékban a csödtömegeladónak elnyújtandó: Dr. Szűcs Géza debreczeni ügyvéd urhoz (Széchenyi-u. 14. sz.) nyújtandók be és ugyancsak nála fizetendő le a becsérték 10%-a, mint bánatpénz.

A berendezésre és berendezési tárgyakra, úgy az árukra külön-külön is lehet ajánlatot tenni.

A zárt ajánlati versenytárgyalás határideje **1913. évi október hó 1-ének délután 5 órája**. Ugyanekkor fog a választmány az ajánlatok elfogadása, vagy el nem fogadása fölött dönteni.

A versenytárgyalás további feltételei a következők:

1. A választmány fenntartja magának a jogot, hogy az ajánlatok felett szabadon határozzon és a jelzett időben megtartandó választmányi ülésen az ajánlatot tevők között s esetleg szóbeli versenytárgyalást is tartasson.

2. A csödtömeg az eladásra bocsátott áruknak sem minőségéről, sem mennyiségéről, sem pedig a leltár helyességéről szavatosságot nem vállal. Megjegyztetik azonban, hogy az áruk becslése szakértő becsüs közbenjöttével eszközöltetett.

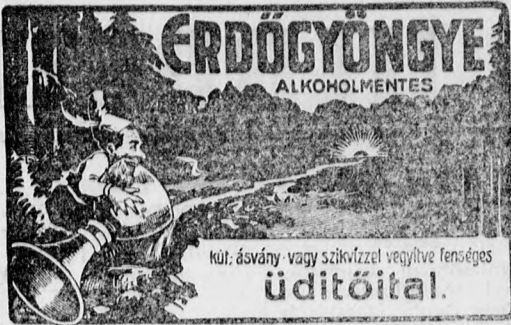
3. Vevő az ajánlat elfogadásától számított 48 óra alatt az árukat átvenni és ugyanakkor a vételárát kifizetni tartozik s amennyiben a vevő az ajánlati feltételeknek eleget nem tenné, bánatpénzét a csödtömeg javára elveszti és ezen felül kártérítési kötelezettsége épségben marad.

4. Vevő azon helyiségeket, hol az áruk jelenleg vannak, használni jogosítva nincsen, hanem köteles az árukat onnan az ajánlat elfogadásától számított 48 óra alatt elszállítani.

5. A vételi illetéket vevő viseli.

6. A leltár és az áruk tömeggondnok közbenjötté mellett bármikor megékinthetők. Debreczen, 1913 szeptember hó 25.

Dr. Révy Nándor,
tömeggondnok.

Figyeljen a névre és kérjen mindig határozottan **Erdőgyöngyét**. Hasonnevé érték-telen utánzatok visszautasítandók!
Erdőgyöngyeművek Moritz Löw, Brünn-Hussowitz.

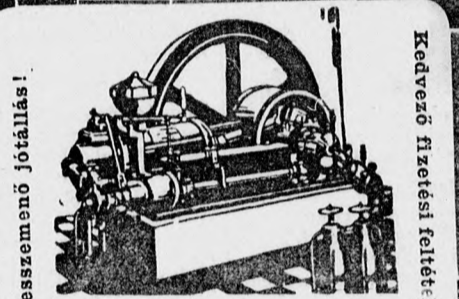
Legbiztosabb
a cs. és kir. kizárólagosan szabadalmazott **MALÁRTSIK-PELE**
patkányirtó pogácsa

patkányok, egerek, vakondok elpusztítására. Próbadohoz 2 korona. Házállatoknak nem ártalmas!

Malártsik György, Sátoraljaújhely 183.

Debreczenben kapható: Dr. Szelényi Árpád valamint Kubek Sándor gyógyszerártaiban.

Elismert legjobb motorok!

Eredeti KÖRTING DIESELMOTOROK

álló- és fekvőrendszer.

Szivógáz és benzinmotorok. Benzin és nyersolajos oszlopágyúknak, magánjáróval is. Meglepő újdonságok! Nyersolajmotorok Meglepő újdonságok gyújtófej, vízbefecskendezés és kompresszor nélkül.

GELLÉRT IGNÁC és TÁRSA
mérnöki Iroda Budapest, V., Koháry-utca 4. sz.
Saját érdekében kérjen ajánlatot!

Iskolaöltönyök

leszállított árban
Grünfeld Adolf és Társa
férfi-, fiu- és gyermekruha-üzletében
Debreczen, Kistemplom mellett,
sarok bolt, kaphatók.

Olcsó ágytoll!

1 kiló szürke, jó, fosztott 2- K. jobb 2.40 K. prima félféher 2.80 K. fehér 4- K. fehér petyhes 5.10 K. 1 kg. igen finom, hóféher, fosztott 6.40. 8- K. 1 kg. pehely, szürke 6-., 7- K. fehér finom 10- K. legfinomabb mellpehely 12 K. 5 kg. vételénél bérmentve.

Rész, töltött ágyak

sűrűfonalú piros, kék, fehér vagy sárga nákingből, 1 dunyha 180 cm. hosszú, kb. 120 cm. széles, 2 párnával, 80 cm. hosszú, 60 cm. széles, új szürkés, igen tartós, petyhes tollal töltve 16- K. félpehelydunyha 20- K. pehelydunyha 24- K. egyes dunyha 10-., 12- K. 14- K. 16- K. fej-párna 3- K. 3.50 K. 4- K. dunyha 200 cm. hosszú, 140 cm. széles, 13-., 14-70, 17-80, 21- K. fej-párna 90 cm. hosszú, 70 cm. széles, 4-50, 5-20, 5-70 K. alsóhuzat erős estkos gradliból 180 cm. hosszú, 116 cm. széles, 12-80, 14-80 K. - Szétküldés utánvétellel, 12 koronától kezdve bérmentve. Csere megengedve, nemtetszőért pénz vissza.

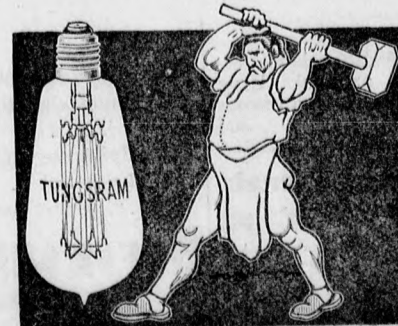
S. Benisch Deschenitz
Nr. 1148. Csehország.

Dusan illusztrált árjegyzék ingyen és bérmentve.

Ne fogadjon el MÁS lámpát, mint

"TUNGSRAM"

főlrásu VALODI DROTLÁMPÁT.

Hazai gyártmány! Óvakodjunk utánzatoktól!

Tíz szög 50 fillér, azontul minden szó 5 fillér, a legkisebb hirdetés 50 fillér. ::

APRÓ HIRDETÉSEK

Vasárnapról szünetelt minden szó 10 fillér. Apró hirdetések előrefizetendők. ::

Allás

Czimbalmot
tanít előkelő tanárnő, kitűnő módszer szerint. Csak még néhány szabad órája van. Cim a kiadóhivatalban. 959

Német nyelv
tanítónő német órákat elvállal házaknál is. Simonffy-u. 15. 302

Mosást,
vasalást, uriházaknál elvállalok. Lónyay-u. 13 szám. 207

Gyermektelen
özevgyasszony egy nagyobb iparvállalatnál alkalmazást nyer. Olyan erélyes nők, akik nagyobb háztartást önállóan vezetnek, előnyben részesülnek. Cim a kiadóhivatalban. 2228

Betegpótlónak
ajánlkozik szakképzett fiatalember mérsékelt díjazással. Cima kiadóban.

Linolenumházban
felvétetik egy kereskedő alkalmazott 20 éven felül. Lehetőleg szőnyeg szakmából. Jó módor és ügyes kiszolgálás megkívánatik. Jelentkezhetni fél 12-től 1-ig. 2309

Ügyes,
jórávaló fiu tanulól felvétetik Frank Imre uri dívatöltésében. 2310

Gazdasszonyt
keres 52 éves vidéki gazda ember Bőszörményben. Cimem a kiadóhivatalban megudható. 210

Pénzläroszó
vagyonos családból, 200 korona havi fixfizetésre fogalmos dívatöltésbe felvétetik. Bővebbet Csapó-utca 12. Keresztépületben. 324

Házaló ügynökök
kerestetnek sürgösen. Piac-utca 49. 327

Intelligens
uri ember egész vagy félnapra irodába ajánlkozik. 218

Keresetük
segédtsit azonnali belépésre. Erélyes, tapasztalt, megbízható egyének a játközülleg írott ajánlataikat vissza nem küldendő bizonyítványmásolatokkal felszerelten küldjék, Domokos Géza csordakuti gazdaságának Bicske. 214

Gyors-
és gépirőző, ki huzamosabb ideig működött egy helyben, irodába ajánlkozik. Cim a kiadóhivatalban. 216

Varrónót
keresek. Erzsébet-ut 101. szám. 225

Házmaster
kerestetik. Barna-utca 2/c. 220

Intelligens
fiatal háziskisasszony, háztartás minden ágában jártas, ajánlkozik magános urnőhöz, gyermektelen házaspárhoz. Cime Soltész Juliska, Arany János-utca 36. 240

Bejáró
főzőnőnek elmennék. Péterfia-utca 71. sz. alatt. 229

Házvezetőnők

esetleg anyahelyettesnek elmenne intelligens özv. uri asszony, csakis intelligens uri házhoz, ahol jó bánásmódban részesülne, a háztartás minden ágában jártas. Debreczen, Széchenyi-uti nyaraló 18. sz. özv. Kozmáné. 247

Főzőnő
nagy uri házhoz ajánlkozik, teljesen jártas a főzésben, Csillag-utca 91.

Intelligens
és már házvezetésben alkalmazva volt házvezetőnő kerestetik. Utbaigazítást ad Csapó-utca 4. szám alatt a házmasternek. 250

Tbaly
Kálmán-utca 10. sz. alatt hatóság, vagy magánintézet alkalmazásban levő gyermektelen házaspár azonnali belépésre házmasternek felvétetik. 296

Megbízható
szakácsné, ki jól főz, uri házhoz ajánlkozik, kis családhoz. Cim Meszena-utca 22. 295

Ésörendő
varrónő házakhoz ajánlkozik, munkát odahaza is vállal. Lorántffy-utca 14. sz. 298

Német
kisasszony nyelvtani és társalgási órákat ad. A. D. Erzsébet-ut 4. 301

Egy
ügyes és gyors kiszolgáló segéd fiatal, felvétetik Kiss Lajos utóda fűszerüzletébe, Csapó-utca 100. szám. 319

Jó
munkás fiatal fodrászsegéd, ki a fővárosban elsőrendű üzletben hosszabb ideig dolgozott, ajánlkozik azonnali belépésre. Cim Tóth Imre, Péterfia-utca 11, kenyérüzlet. 322

Józan életű
keresztény, intelligens, szorgalmas ember, nagy családdal, irodai vagy más eféle állást keres. Vidékre is elmegy. Szíves megkeresések a kiadóhivatalba intézendők. 202

Egy
ügyes és gyors kiszolgáló segéd fiatal, felvétetik Kiss Lajos utóda fűszerüzletében. Csapó-utca 100. sz. 308

Takarítónót
keresek reggeltől délutánig. Darabos-utca 61. szám. 309

Házmaster
családtalan, fizetéssel felvétetik. Hatvan-utca 42. szám. 303

Rőfős
segéd, önálló eladó főlvétetik azonnal Ezry Adolfnál, Hajduszoboszlón. 304

Szalonna, zsirnak
::: való és zsir :::
a legjobb minőségben és a legolcsóbb napiárban beszerezhető

Polácsek István
hentes- és zsiradéküzletében
DEBRECZEN,
1862 Csapó-u. 98

Adás-vétel

Butorok
legolcsóbban kaphatók, havi részletfizetésre is. Weisz Gyula asztalos és kárpitosnál, Széchenyi-u. 19 Minden kárpitos muukat felvállal. 1923

Kéngasztás
hordó eladó teljesen jókarrban levő, megtekinthető Piac-u. 77. sz. I. em. 6. alatt. 129

Megvételre
keresek használt jó állapotban levő motorral hajtható kutszivattyút és viztartányt. Ajánlatok Bőszörményben, Boeska-v-u. 1429 küldendők. 325

Saját
termésű sámsónkerti új bor dugaszolt üvegben kapható Homok-utca 118. szám alatt, ugyanott hordóval is eladó. 323

Vadász cipőt
és egyéves önkénteseknek cipőt, eszmát szabvány szerint készít Falusi Károly, polgári és katonai cipészmaster, Csapó-utca 41. sz. a. 310

Konyha- és előszobaberendezések készen kaphatók nagy választékban Weisz Ferenc asztalosnál, József kir. herceg-utca 7. szám. Telefon: 10-90. 1

Eladó szőlőtermés
az Andaházy-Szilágyi intézet sestetkerti telkén 2 nvilas szőlő termésé október hó 2-án délután 3 órakor a legjobbet igényre a helyinen el fog adatni. 2284

Boroshordók,
taposókádak használt és új leszállított árban Péterfia 76. 2230

Uj címők
készítését jutányosan elvállalok, ugyszintén javítást gyorsan eszközölök Betlen-u. 76. sz. 206

Megvételre
keresem az 1911. évi „Uj Idők” kötetét. Piac-u. 77. sz. I. em. 6. 208

Sürgösen
eladó elköltözés miatt egy szép ebédőbutor olcsón Szentanna-utca 50. sz. 209

Varrógép
eladó. Erzsébet-utca 14. szám. 224

Eladó
ház Bőszörményben Mester-u. 2967. sz. és egy félnyilas szőlő. Értekezhetni ugyanott. 219

Eladó
egy tükros mosdó, ugyanott többféle háztartási cikk. Piac-u. 55 sz. tőzsdében érdeklődni lehet 222

Ebédő
butor és más egyéb eladó. Iskola-u. 8. szám alatt. 221

Használt,
de jókarrban levő iróasztal megvételre kerestetik. Erdélyi, Miklós-u. 22 sz. 281

Pianinó
félíg használt, eladó. Ötmalom-u. 1. 223

A halópi
állomásnál 17 és fél hold föld kiadó. Értekezhetni Honvéd-utca 55. 241

Kiadó
18 hold ujosztású föld épületekkel. Értekezhetni Hunyadi-u. 8. 242

Egy
igen jó állapotban levő keveset használt szabadon futóval ellátott modern kerékpár elutazás miatt olcsón eladó. Nyílu. 114. sz. 79

Bánkon
30 hold tanyaföld kiadó. Értekezhetni Mester utca 35. sz. 251

Halápon
22 hold föld kiadó Hatvan-utca 24. 252

A Bánkon
17 hold föld kiadó. Értekezni lehet a vágóhid mellett, Onosai-utca 17. szám. 255

Írógép,
kerékpár olcsón eladó. Szepességi-utca 9. 231

Eiköltözés
miatt egy varrógép eladó. Simonffy-utca 24. szám. 232

Egy
jókarrban levő ebédődivány eladó. Csillag-u. 100. sz. 234

Többféle
világos butor nagyon olcsón eladó. Vörösmart-utca 32. sz. 236

Eladó
vagy bérbe kiadó a Bőszörményi-ut 32. számú ház. Ugyanott teljes tehenek eladók. 237

Fürdőkályha
teljes felszereléssel eladó. Péterfia-u. 43. 238

Eladó
9 hold föld, a várostól 4 km. Kevés pénzzel megvehető. Értekezni lehet Konecz, Arany János-utca 10. sz. 302

Töhén-
trágyát ingyen adok. Dobó-utca 36. Mórictelep. 246

Egymalom-n'ca
7. számú teljesen új uri ház eladó. Értekezhetni Ercsey főszolgabíróval, Hajduszoboszló. Telefon 4. sz. 249

Bánkon
17 hold föld egy évre bérbeadó. Értekezhetni Tóth János ügyvédnél, Piac-utca 30. 243

Ebés pusztán
13 köblős 200 négyszögöl haszonbérbe kiadó. Értekezhetni Honvéd-utca 70. szám. 2304

Közös hadseregbeli önkéntes urak 45 napig használt, teljesen új extra egyenruha-készletet be Ujvári tanítónál, Püspök-ladányban. 2300

Kiadó
az Ondódon, Gál-dűlőben 22 hold föld tanyával. Maróthi-utca 6. 244

Kiadó
18 hold újföld tanyával, terméssel is átadó. Rákóczi-u. 18. 245

Lucerna
friss vágású, kapható Bíró Pálnak miképersi uton eső kertgazdaságában. 305

Eladó
jutányosan jövedelmező kisebb ház. Csapókert, Mikes Kelemen-utca 17. szám. 291

Eladó
egy teljesen jókarrban levő nyolc hónapig használt 1250 korona értékű ellenőrző-kassa. Bővebb felvilágosítást lehet szerezni Piac-u. 1, a gyógytárban. 293

Borsajtót
kisebbszerűt, használtat megvételre keres Nagy János Csapó-u. 68. 294

A Boeska-kertben
a legnagyobb kényelemmel ellátott nyaraló két hold elsőrendű szőlővel és terméssel, Debreczenben pedig a Patay-utca 12. számú ház a legelőnyösebb feltételek mellett eladó. 297

Halápon
58 hold szántóföld azonnal kiadó 52 koronáért holdanként. Kéký Sándorné, Márk-telep. 300

Rákóczy-utca
18. számmal tisztá kezelési pergetett akác és virágméz kapható. 282

Szép
butorok és konyhaberendezés elutazás miatt olcsón eladók. Árpád-tér, Sámson-u. 8. 286

Eladó
a városhoz a vasuti megállóhoz közel 13 hold buzatermő, barna homokföld a vámospécsi kövesut mellett tanyával. Értekezhetni Fűvészkert-utca 2. 287

OKTOBERI MÁV. MENETREND
már megjelent és 20 fillérjével kiadóhivatalunkban, Piac-utca 49 és az összes dohánytőzsdékben kapható.

Szüts István
uri- és egyenruhaszabónál lehet legolcsóbban legdivatósabb ruhát rendelni. Nagy választék bel- és külföldi szövetekben. 1835

Hunyadi-utca 13.

Püspökladányban a Royal-szállodában
minden időben kényelmes szobák, meleg és hideg étetek kaphatók. Mérsékelt árak, pontos kiszolgálás. Csengő a kapunál. A n. é. utazó közönség beces pártfogását kéri: Szántó Márton, tulajdonos. 1801

2109
négyyszögöl föld egészben vagy részben eladó. :: Postakert, Posta-utca 5. szám alatt. 2238

Értekezhetni a tulajdonossal ugyanott. (Szemben a fémipariskolával.)

LETZTER JÓZSEF
udvari fényképész műterme egész vasárnap nyitva !! Legújabb kivitelű !! platinképek !!

Autogén-
hegesztések készíttetek
IFJ. LOSONCZI JÁNOS
DEBRECZEN,
József kir. h-u. 16.
Telefon 347. 1903

Uj vizgyógyintézet
és Zander-féle svéd gyógygymnastica ::
DEBRECZEN,
SIMONFFY-U. 7.

Vezető orvos: Dr. Szász Adolf. :: Rendel: délelőtt 10-1-ig, délután 3-5 óráig. ::

Rendelési órák:
Férfiaknak: délelőtt 6-10-ig, délután 5-8-ig.
Nőknek: délelőtt 10 órától délután 5 óráig.

Svéd fejlesztőtorna
gyermekeknek délután 3 órától 5 óráig. 1909

HÁZTULAJDONOSOKNAK

Debreczeni lakbér-szabályzat . . .	80 fillér
Házbér-nyugtadónyvecske . . .	40 "
Házirend	40 "
Kapuczedula (minden helyiség részére)	10 "
Üres lakás bejelentési lap . . .	10 "
Ismét kiadott lakás bejelentési lap	10 "
Építés engedély iránti kérvény .	10 "
Lakhatási "	10 fillér
... ért darabonként kapható . . .	

HOFFMANN ÉS KRONOVITZ
könyvnyomdájában
DEBRECZEN, PIAC-UTCZA 49.

1913 szeptember 28.

Tíz szög 50 fillér, azontul minden szó 5 fillér, a legkisebb hirdetés 50 fillér.

Vidékről
apróhirdetéseket leggyorsabb postautalványon feladni. Az apróhirdetésvego a postautalvány szelvényén elír. - levélben is lehet; ah a hirdetés ára levélben csatolandó.

Apróhirdetésre
telefonon felvilágosítanom szolgálunk.

Jellegés leveleket
csakis kellő igazolás lenében ad ki a kiadóhivatal.

A Debreczeni Független Újság
telefon számai:
Szerkesztőség 3-39
Kiadóhivatal 3-39
Nyomda 18

Levelézé
Jellegés levélnél a hirdetés száma is kéréttik.

Iska!
Vigyázz nagyon, ha meggy, csupa a piri. ki ne csapja . . .

EGYDUL ÁLLÓ
árva, 75.000 korona pénzhozománnyal, és jelen független cshölgy, 150.000 korongyonnal, sürgösen felmennének. Csakis kom szándékuak, vagyon, lás mellékes, jelentknek: „Hymen”, Berlin sabethstrasse 66.

Uri asszony,
26 éves, uri ember ir retségét keresi. Le „Mert tovább túrni lehet” jellegre a kiadóhivatalba kér.

Idősebb
ur 25-30 éves, tel független uri asszony, séges barátságát k Levelet „Gábor” jel főposta - poste rest kér.

Megismerkedés
céljából levelezni intelligens, vidéki ember, feltétlen intelligens debreczeni únyany, kit e hó pár napi debreczen tőzkodása alatt kel sen szórakoztatna leket csakis fényké ellátva „Barna 21” igére Szolnok, post tante kér.

Középkorú,
jómodú előkelő ur ber diszkrét ismeret keresi csakis igen fiatal, művelt uri n Leveleket „Diszkré” jellegre kér a kiadóhivatalba.

Megismerkedés
25 éves könyvelő uri nővel, akivel nélküli barátságot Levelet „Egyetért” jellegre kér a kiadóhivatalba. Diszkréció érdekem.

Csinos
temperamentumos velt fiatal uri asszony szórakozás céljából ismerkedni óhajt e fiatalember a legtel diszkréció mellett. leket „Garzon 1913” igére kér a fop

Tíz szög 50 fillér, azontal minden szó 5 fillér, a legkisebb hirdetés 50 fillér. ::

APRÓ HIRDETÉSEK

Vastag betűből szedve t minden szó 10 fill. Apró hirdetések előrefizetendők. :::

Vidékről
Apróhirdetéseket legcélszerűbb postautalvánnyal feladni. Az apróhirdetés szövege a postautalvány szelvényén elfér. — Zárt levélben is lehet; akkor a hirdetés ára levélbélyegen csatolandó.

Apróhirdetésre
telefonon felvilágosításra nem szolgálunk.

Jellegés leveleket
csakis kellő igazolás ellenében ad ki a kiadó hivatal.

A Debreczeni Független Ujság
telefon száma: Szerkesztőség 3-39
Kiadóhivatal 3-39 és 18
Nyomda 18

Levelezés
Jellegés levélnél a hirdetés száma is követhet.

Joska!
Vigyázz nagyon, ha haza megy, hogy a piri... ki ne csapja... 362

EGYEDÜL ÁLLÓ
árva, 75.000 korona készpénzhozománnyal, és teljesen független orosz hölgy, 150.000 korona vagyonnal, sürgősen férjhez mennének. Csakis komoly szándékuak, vagyon, valóságos mellékes jelentkezések: „Hymen”, Berlin, Elisabethstrasse 66. 2018

Uri asszony,
26 éves, uri ember ismeretségét keresi. Levelet „Mert tovább tűrni nem lehet” jellegre a kiadóhivatalba kér. 312

Idősebb
ur 25-30 éves, teljesen független uri asszony hárságát keresi. Levelet „Gábor” jellegre főposta poste restante kér. 313

Megismerkedés
céljából levelezni óhajt intelligens, vidéki fiatal ember, feltétlenül intelligens debreczeni uri leánnyal, kit e hó végén pár napi debreczeni tartózkodása alatt kellemesen szórakoztatna. Leveleket csakis fényképpel ellátva „Barna 21” jellegre Szolnok, poste restante kér. 314

Középkorú,
jó módú előkelő uri ember diszkrét ismeretségét keresi csakis igen szép, fiatal, művelt uri nőnek. Leveleket „Diszkrétció 9” jellegre kér a kiadóhivatalba. 315

Megismerkedne
25 éves könyvelő csakis uri nővel, akivel érdek nélküli barátságot kötne. Levelet „Egyetértünk 12” jellegre kér a kiadóhivatalba. Diszkrétció saját érdekem. 310

Csinos
temperamentumos és művelt fiatal uri asszonnyal szórakozás céljából megismerkedni óhajt előkelő fiatalember a legteljesebb diszkrétció mellett. Leveleket „Garzon 1913” jellegre kér a főpostára. 311

Életem!
Elveszetnek hitt szívedet megtaláltam, de most már vigyázní fogok rá, hogy el ne veszítsem. Végtelen szerető Életem.

Mindenem!
Csak te érted érdemes élnem, csak te is olyan jó legyél, mint ahogy én akarom. Csókold igazi kis kutyád. 233

Darabos-
utcán szombat este megszölitott aranyos lányka tudassa, hogy ismerkedhetünk meg. „Margitka” poste restante. 320

Barna
Miklós, olyan régen nem láttam, hol jár? nem gondolt arra, akinek nincsen senkije, ma már Vasárnap. 321

35 év
körüli, jó megjelenésű uri ember feltétlenül jobb fiatal asszonyt, vagy leányt szerényen segíyezne. Csak teljes címet fogadok el, esetleg enyveshátal „Halasi” jellegre a kiadóhivatalba. 328

Öreg urak!
Ki tadna vidéki előkelő, idős, házas, csekély vagyoni uri asszonyt megbecsülni — annak én gondos háziasszonya lennék. — Ajánlatot kérek „Verbőczyne” címen a kiadóhivatalba. 2296

Lakás

Miklós-
utcai 21 szám alatt egy nagyobb udvari lakás azonnal, vagy november 1-re kiadó. Irodának is nagyon alkalmas. 836

Bolthelyiség
Miklós-utca 22. szám alatt olcsón, azonnal kiadó. Mészárszéknek, hentesnek vagy borhéllynek igen alkalmas. Értekezhetni a fűszerüzletben.

3 szobás
modern utcai lakás mellék helyiségekkel együtt október vagy novemberre kiadó. Értekezhetni Magos-utca 18. sz. alatt.

Lakatos-
vagy asztalosműhelynek való helyiség és egy szoba kiadó. Széchenyi-utca 44. szám. 727

Üzlethelyiségek
lakással is, vendéglő, szálloda, kávéház kiadó. Hunyadi-u. 14. 299

Bolthelyiség
Csapó-u. 6. szám alatt november 1-re kiadó. Értekezhetni az ugyanott levő lisztraktárban. 2304

Kiadó
legforgalmasabb központon bolt (elvágható) lakás, iroda, műhely. Milliós üzlet lebonyolítható. Csapó-utca 19. 2308

Márton
Kálmán-telepen, Sipos-féle házakban több új lakás kiadó. 283

Kiadó
november 1-re 4 szoba, előszoba mellék helyiségekkel. Modern lakás, gőzfűtés, melegvízzel az iparkamarában. Bővebbet házimesternél. 292

Kiadó
az Első Magyar Általános Biztosító Társaság főigénynökségének 7 szobából álló volt irodahelyisége Piac-utca (Tisza-palota) folyó évi október 1-től 1914. április 30-ig egészben vagy részletekben iroda vagy üzlet részére. — Értekezhetni a főigénynökségnél, Hatvan utca 1. szám. 307

3 szobás
lakás kiadó villanyvilágítással november 1-re. Csemete-utca 7. szám. 227

Egy
csinos butorozott szoba kiadó. Magoss-utca 16. szám. 228

Egy
régén fenálló fűszerüzlet kezelés hiánya végett azonnal kiadó. Egy gramofon és egy varrógép eladó. Csillag-u. 32. 253

Elegáns
három szobás első emeleti utcai lakás november hó 1-re kiadó. Hatvan-utca 35. sz. 256

Szép
szoba konyhával, modern új házban kiadó olcsón. Bercsényi-utca 29. 230

Rákóczy-utca
3. szám alatt kiadó egy uri lakás. 255

Kiadó
Piac-u. 47. sz. alatt egy csinosan butorozott szoba, ugyanott 8-ik gimnazista mellé lakótárs kerestetik. 212

Kiadó
butorozott szoba. Kosuth-utca 25. szám alatt.

Egy
csinosan butorozott utcai szoba azonnal kiadó. Darabos-utca 48. sz. alatt. 204

Három
(esetleg negyedik kisebb) szobából álló tiszta lakást keresek november 1-re. Méreteket és árat feltüntetve értesítés Rábóld Gusztáv tanár címére küldendő (Dóczy-intézet). 326

Elegánsan
butorozott szoba egy v. két ur részére kiadó. Teleki-u. 76. sz. 2239

Egy
jóforgalmu korcsma italméréssel, más vállalat miatt kiadó. Cim Burger Dezső, József kir. herceg-utca 33. sz. 306

Hálószoba,
több rendbeli butorok, diványok, spartherd elköltözés miatt igen jutányosan
eladó.
Miklós-utca 26, vagy Nagy Sámuel tőzsde Városház alatt.

Majdnem egész új fűszerállványok
60 fiókkal elköltözés miatt jutányosan azonnal
eladók.
Reichmann Ferencz Földes.

GYALOGOS ÖNKÉNTESI
ruhák, köpenyek, csákó teljesen újak félárban 2303
Steiner Gábor
férfi szabónál,
Hatvan-utca 15.

AMERIKA DEBRECZENBEN,
aki TAKÁCS VINCCÉNÉL, a ref. nagytemplom mellett készített fényképeit és levelezőlapjait. Csekély rántással majdnem életnagyságu képet kap. 1812

TOLNAI DÁNIELNÉL
Piac-u. 49.
Olcsó egységárak !!
11-13-15-18 korona.

Üzlet
CIRIN
parket és linoleum kenőcs kefével nélkül fényes és sikos. Aparkettet szép világosan tartja. — Kapható a DEUTSCH-üzletekben. 13

VALÓDI
édes, nemes szegedi paprikakülsőlegességek óriási raktára Lindenfeld J. Jenő fűszer-, gyarmatáru nagykereskedésében, pénzügyi palota. Telefon 79. sz. 1755

OKTOBERI MÁV. MENETREND
már megjelent és 20 fillérjével kiadóhivatalunkban, Piac-utca 49 és az összes dohánytőzsdékben kapható.

Különtéle
Mig a készlet tart az új Béka áruházban Piac- és Hatvan-utca sarkán legújabb faconis selyem bluzok 19 korona. Szövet etamin és batizt bluzok 5 korona, 1 vég angol vászon finom szálú 11 korona, egy kész rumburgi lepedő varrás nélkül 240 korona, szövet maradékok 140 cm széles 3 korona. Férfi ingek és fehérneműek remek választékban. Fiu és leánykaruhák remek választékban. Csekély bevásárlásnál sok pénzt takaríthat meg a Béka áruházban. 1715

VIZVEZETEK,
csatornázás, központi fűtéseket szakszerű kivitelben jótállás mellett. Tervrajzot és költségvetést díjtalanul készítenek. Házaik évi jókarban tartását csekély díjazásért vállalom. Gyenes Antal, Miklós-utca 29. sz. Telefon 973. 34

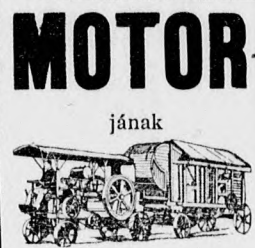
MAISON BIRÓ
angol női szabó Szalonját, mely 8 évig Budapestben létezett, Debreczenben Deák Ferencz-utca 13. szám alá helyezte át. Mérték után készít finom szövetből selyem bélésű. Kosztümöt 90, raglánt 70, plüss kabátot és színházi köpenyt 100 K. Hölgyek által hozott kelméből fazont 40 K. Elsőrendű munka. 2217

Kosztot
és teljes ellátást kaphat 2-3 tanuló, egyedül álló özvegyasszonynál, kinek szép lakása van. Gyermekre nagy gondot tud fordítani. Czím Kleinné, Aranyjános-utca 16. szám. 880

Teljes
ellátásra uri családnál egy leány kerestetik. Simonffy-utca 15. 217

Egy
öltönytisztítást, vasalást 2 koronáért teljes szakértelemmel elvállalok. Feigenbaum L. Arany János-u. 5. 2311

Teljes
ellátásra iskolás leányt felvállal tisztességes kis család. Faragó-utca 19. szám. 254

MOTOR
jának

javitását ne halassa tavaszra, amikor nincs idő a gondos elkészítésre, hanem kérjen költségvetést
Ráldor M.
motor- és gépműhelyétől
Budapest, Szondy-utca 56,
ahol legpontosabban készül. Benzín- és nyersolajmotor minden nagyságban rakfáron. Magánjáratokat átalakít. 2299

Költözteték,
butort pakolok, helyben és vidékre féderes stráfkocsin, személyes jelenlétemmel, a legnagyobb figyelemmel. Kocsit kölcsön is adok. 1998

Debreczeni L.
Szappanos-utca 16.
Telefon 4-13. szám.

Alkalmi vétel.
2 darab bordó selyempaplan
eladó. Ára 100 korona.
Debreczeni Lajosné,
paplankészítő, Szappanos-utca 16. Telefon 4-13. 1998

Szép mogyoró
5 kilogrammos postacomag 2 K 20 fillér, vagy nagyban a huszti vasúti állomásig 100 kilogramm 30 korona.
Frajanamts Z.
Máramaros-Barozna, Huszt mellett. 880

Cirine 1901 óta kintinően bevált
Parkett Linoleum
stb. részére

Kezelése gyermekjáték
Evente 2-szeri beeresztés elegendő. Kéfe és acélforgács szükségeltetik. A padló mosható és világos marad. Mindenütt kapható. 1/4 üveg K. 3., 1/2 üveg K. 1.70. Egyedüli gyártója: J. Lorenz & Co. G.m.b.H. Eger (Böhmen) fiókjár németország részére Böhme & Lorenz, Chemnitz i. Sachsen

Kapható Debreczenben a Deutsch-féle üzletekben.
A „Parkett és linoleum szakszerű gondozásáról” szóló 78. sz. füzetet ingyen és bérmentve megküldjük.

A munkakedv fokozása
a jó emésztés által
mozditható elő.

Egy bevált, válogatott legelő és balhatos gyógyfűszekből gondosan készített, élvezhető, emésztést előmozdító és nyíltan hasznosító készítmény, mely a megerőtlenség, légszomj, megfázás, ill. ételműködés és a hányó székrekedés, gyomorégés, fejfájás, fülleség, székrekedés és a gyomorszájgyulladás, hasi kólika, emésztési zavarok, enyhe és súlyos, a Dr. Rosa-féle balsam gyomor-
baj ellen.
Főhatás: a gyomorszájban, és az emésztőrendszerben a „A Sakeru Sacher”, Prag, Keimseite 201. Ecke der Nordg.

Postai szállítási naponta.
Egyes példák 2 K, két példák 3 K. A postai költség beállítására mellé 1 K 50 f-ért 1 kis példát, 2 K 80 f-ért egy nagy példát, 4 K 20 f-ért 2 nagy példát, 8 koronát 4 nagy példát, 12 koronát 6 nagy példát küldök az ország-magyar határon bármely állomásra.
Külföldre Ausztria-Budapest-ig összes postaköltséggel.
ÓVÁS! A csomagolás összes részét a törvényesen bejegyzett, eredeti csomagolásban tartani!

Az ország legrégibb és legnagyobb ruhaége. :: Alapítva 1845-ben.

NEUMANN M.
ruhaárubáza
es. és kir. udvari és kamarai szállító

Debreczen, Piac-utca 51. szám, a postával szemben.

Férfi öltönyök: 36—, 40—, 44—, 50—, 56—, 64— korona.
Férfi felöltők: 36—, 44—, 56—, 64—, 76—, 88—, 100 korona.
Férfi téli felöltők: 44—, 56—, 64—, 75—, 90—, 110—, 130— korona.
Öltönyök és felöltők méretét szerintük legfinomabb gyapjuszövetekből.

Képes meggyezni ügyben. Csak legjobb minőségű anyagokból készítenek, vagy kívánatra a pénz visszafizetését.

Donogán és Somossy
Hajdúvármegye szállított nagy áruházába

**megérkeztek az őszi
:: idény újdonságai ::**

Koszürlélmék — Buz- és Poggyolalélmék
— Díratélmék — Flanellek — Velekek —
Bárcsnyok — Kész menyasszonyi fellegyek.
Külön szőnyegosztály.

Vannak szerencsések a n. é. vadászhatóság szives tudomására hozni, hogy az új angol villanyerőre berendezett automatikus működésű lövedékgépek, amelyen az osztrák-magyar fegyverkezési állományok részlegével le-
mérezték, megteremtett fegyverkezési állományok száma kénytelen és kényszerrel megfogyott 15-öt E 13—, 15-öt E 15—, Töltények megvételére utján megrendelhető és postán is szállíthatók lesznek. Telefonszám: 12—69.
Küldés díjmentesen.

Ladányi József és Társa Debreczen, Piac-utca 83. sz., a Royal-szállóval szemben.

Szövet-, Szőnyeg-, Linoleum ház
HAAS LIPÓT
Debreczen, Piac-u. 58. sz., volt Iparbank helyiségében.
A monarchia legnagyobb és legolcsóbb cége ezen cikkekben, 26 saját fiókkal.

Telefon 644.

K i v o n a t

Szövetszőnyeg-osztályból			Linoleum-osztályból		
Szőnyeg gyapju Tapestri	175×250	K 22 55	Parafa linoleumszőnyeg	150×200	K 7 50
» » »	200×300	K 34—	» » »	200×200	K 10—
» » nyirott Biskra	175×250	K 42—	» » »	200×250	K 12 50
» » nyirott Biskra	200×300	K 62—	» » »	200×300	K 15—
» » ágyelő jó minőség		K 1 60	Linoleum mozdóelő fémsarkokkal		K 1 90
Kitűnő minőségű függönytartó (karnizs)		K 2 70	Konyhakészlet mintázott viaszkosvász- ból asztal-, szekrény- és székre		K 3 60
Szabadalmazott Storhuzó, kisebbithető		K 1 20			

Esőköpenyek hölgyek és urak részére 12 koronától feljebb.
Ezen áruházat, valamint az árukat vételkötelezettség nélkül megtekintheti mindenki.

Nyomatott Hoffmann és Kronovitz könyvnyomdájában, Piac-utca 49., a főpostával szemben.

DEB

ELŐFIZETÉSI A
NEGYEDÉVRE 3
RONA 50 FILLÉ

Hajd

Abban a
ban, ameyet a
az ellenék a
tai kapcsán, m
sén csufos ver
tot, amelynek
egy újabb biz
A közgyűlés
többséggel elv
széről forszír
ványt és tud
mutakozó lein
kilátásba.

Az örven
nek óriási jelen
vannak. Jelen
megye, amely
ellenzéki vár
lóban minden
lenségi megny
kormány mell
ségi üres takti
Tanulság
az, hogy ime a
getlenségi frá
nyakas, ellenz
nem mindig a
az igazi hazaf
egyéb köteles
tálni.

E tanulsá
nyújtotta két
Borbély Gábo
telés nélkül m
kivánják támo
tot, amely elk
ország, a nép
lyett technikai
meg a parlam
nak ez a ké
eseménye. Ke
lenségi pártna
ték reá. A cs
Hajdumegyéb
talaj.

A munka
diadalára, am
aratott hajduf
nak hatalmas
fölfogást, hog
zéki politika k
litikája meghó
megyét is, iga
oly sokáig ell
ammyszor és
noklatok elhar
A függetl